ŚLĄSKIE CENTRUM KARIERY MIGRANTÓW
Kurs języka polskiego

Polski w pigułce *B1*

Podręcznik i ćwiczenia przygotowane specjalnie dla kursu języka polskiego ŚCKM

PL · UA Wydanie polsko-ukraińskie Польсько-українське видання

Gramatyka w pigułce, słowa, teksty z życia na Śląsku i ćwiczenia w formacie egzaminu B1. 15 rozdziałów, 4 powtórки, klucz odpowiedzi i słowniczek polsko-ukraiński na końcu.

Граматика в пігулці, слова, тексти з життя в Сілезії та вправи у форматі іспиту B1. Ключ відповідей і польсько-український словничок у кінці.

FINANSUJE
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

REALIZUJĄ
KLASTER INNOWACJI SPOŁECZNYCH
NEW EUROPE FOUNDATION
Społeczna Grupa Medialna

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026.

Spis treści *зміст*

Każdy rozdział zaczyna się od gramatyki w pigułce, słów i krótkiego tekstu z życia na Śląsku. Potem są ćwiczenia. Dopisek „Online” wskazuje jednostkę e-learningu ŚCKM na ten sam temat. Odpowiedzi są w kluczu na końcu, a wszystkie słowa w słowniczku.

Кожен розділ починається з граматики в пігулці, слів і короткого тексту з життя в Сілезії. Далі йдуть вправи. Позначка «Online» вказує модуль e-learningu ŚCKM на ту саму тему. Відповіді є в ключі в кінці, а всі слова у словничку.

1 **Szukam lepszej pracy** 3
Jeśli... i gdyby...

2 **Pensja, rachunki i mieszkanie** 6
Liczebnik i rzeczownik

3 **Moje prawa w pracy** 9
Gliwiczanin, Rosjanin. Skąd jesteś?

4 **Zdrowie i samopoczucie** 12
Stopniowanie przymiotników i przysłówków

P1 **Powtórka 1** 15
Rozdziały 1-4

5 **Wizyta w urzędzie** 17
Muszę, trzeba, mam + bezokolicznik. Imię, zwierzę

6 **Domowe finanse** 21
Pewność i niepewność. Pieniądze i miesiąc

7 **Awaria w mieszkaniu** 24
Rzeczowniki, które odmieniają się jak przymiotniki

8 **Kupuję i porównuję** 27
Siebie, sobie, sobą i tryb rozkazujący

P2 **Powtórka 2** 30
Rozdziały 5-8

9 **Coś się stało** 32
Mowa zależna i zaimek swój

10 **Moje osiedle** 35
Dopełniacz w zdaniu i celownik

11 **Skąd wiemy, co się dzieje** 39
Nikt, nic, żaden i wołacz

12 **Wolny weekend i święta** 42
O + miejscownik i pytania jaki, który, czyj

P3 **Powtórka 3** 45
Rozdziały 9-12

13 **Kilka lat na Śląsku** 47
Od, przez, temu, za. Liczebniki w zdaniu

14 **Uczę się i pomagam dziecku** 50
Jak? czy jaki? Przysłówek i przymiotnik

15 **Egzamin B1 krok po kroku** 53
Liczba mnoga: osoby i rzeczy

P4 **Powtórka 4 i test próbny** 56
Rozdziały 13-15 i całość

K **Klucz odpowiedzi** *ключ відповідей* 58

S **Słowniczek polsko-ukraiński** *польсько-український словничок* 60

ROZDZIAŁ 1

1 Szukam lepszej pracy

Zmiana pracy, oferta i warunki zatrudnienia; zdania z jeśli i gdyby

Gramatyka w pigułce

Jeśli… i gdyby…

Jeśli / jeżeli mówi o sytuacji, która może się zdarzyć. O przyszłości mówimy w obu częściach w czasie przyszłym: *Jeśli skończę wcześniej, przyjdę na zebranie.*

Gdyby mówi o sytuacji nierealnej albo mało prawdopodobnej. Używamy trybu przypuszczającego: *Gdybym miał samochód, jeździłbym do pracy szybciej.* Końcówka osobowa idzie do *gdyby*: *gdybym, gdybyś, gdyby, gdybyśmy, gdybyście, gdyby*.

W drugiej części zdania z *gdyby* czasownik ma formę z *-by*: *pracowałbym, miałaby, mielibyśmy*. Formę *by* można też dodać do *to*: *Gdybym miał czas, to bym przyszedł.*

osoba	mieć	pracować
ja	miałbym / miałabym	pracowałbym / pracowałabym
ty	miałbyś / miałabyś	pracowałbyś / pracowałabyś
on, ona	miałby / miałaby	pracowałby / pracowałaby
my	mielibyśmy / miałybyśmy	pracowalibyśmy / pracowałybyśmy
oni / one	mieliby / miałyby	pracowaliby / pracowałyby

Uwaga Wy: *mielibyście, pracowalibyście*. Gdy przekazujemy czyjeś słowa, zostaje czas oryginału: *Szef powiedział, że jutro jest zebranie.*

Słowa

- **oferta pracy**
- **wymagania**
- **stanowisko**
- **okres próbny**
- **umowa na czas nieokreślony**
- **pełny etat**
- **pół etatu**
- **praca zmianowa**
- **nocna zmiana**
- **grafik**
- **nadgodziny**
- **stawka godzinowa**
- **dodatek**
- **podwyżka**
- **premia**
- **urlop**
- **zwolnienie lekarskie**
- **wypowiedzenie**
- **awans**
- **szkolenie**
- **uprawnienia**
- **kierownik zmiany**
- **zastanowić się**
- **przyjąć ofertę**

» **Czy mogę prosić o więcej informacji o tej ofercie?** grzeczne pytanie o szczegóły pracy

» **Od kiedy mógłbym / mogłabym zacząć?** pytanie o datę rozpoczęcia pracy

» **Czy mogę się zastanowić do piątku?** prośba o czas na decyzję

Tekst

Szansa na lepsze stanowisko

PAN MAREK Andrij, masz chwilę? Od stycznia potrzebujemy kierownika zmiany w magazynie w Gliwicach.

ANDRIJ Słyszałem. Od dawna szukam czegoś lepszego. Jakie są wymagania?

PAN MAREK Trzeba znać nasz system i dobrze dogadywać się z ludźmi. Jeśli się zgodzisz, najpierw pójdziesz na dwutygodniowe szkolenie.

ANDRIJ A jak wygląda ta praca? Czy to są nocne zmiany?

PAN MAREK Nocne zmiany są co drugi tydzień. Za pracę w nocy jest dodatek, a za nadgodziny osobna stawka.

ANDRIJ Gdybym pracował w nocy, nie mógłbym chodzić na kurs polskiego we wtorki.

PAN MAREK Rozumiem. Jeśli kurs jest dla ciebie ważny, ułożymy grafik tak, żebyś we wtorki miał dzienną zmianę.

ANDRIJ To bardzo dobrze. A co z umową? Teraz mam umowę na okres próbny.

PAN MAREK Jeśli przyjmiesz to stanowisko, dostaniesz umowę na czas nieokreślony.

ANDRIJ Czy mogę się zastanowić do piątku? Chciałbym porozmawiać z żoną.

PAN MAREK Jasne. Gdybyś miał pytania, przyjdź do mnie albo napisz maila.

ANDRIJ Dziękuję. Dam znać w piątek.

Ćwiczenia

1.1 **Przeczytaj dialog. Zaznacz: P (prawda) albo F (fałsz).** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

1 Od stycznia firma potrzebuje kierownika zmiany. ..... P F

2 Jeśli Andrij się zgodzi, najpierw pójdzie na szkolenie. ..... P F

3 Kierownik zmiany pracuje tylko w nocy. ..... P F

4 We wtorki Andrij chodzi na kurs polskiego. ..... P F

5 Andrij od razu przyjmuje propozycję. ..... P F

1.2 **Zakreśl poprawną formę.** EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

1 Jeśli jutro _____ deszcz, pojadę do pracy autobusem.
będzie padać / **padałby** / **padał**

2 Gdybym znał lepiej polski, _____ pracy w biurze. **szukałbym** / **będę szukać** / **szukam**

3 _____ skończysz wcześniej, zadzwoń do mnie. **Jeśli** / **Gdyby** / **Żeby**

4 Gdybyśmy _____ samochód, dojeżdżalibyśmy szybciej.
mieli / **mamy** / **będziemy mieć**

5 Jeśli szef się zgodzi, w piątek _____ wolne. **wezmę** / **wziąłbym** / **brałem**

1.3 **Połącz dwa zdania w jedno. Zacznij od słowa „Jeśli”.**

PRZYKŁAD Dostanę podwyżkę. Kupię nowy telefon. → **Jeśli dostanę podwyżkę, kupię nowy telefon.**

1 Szef się zgodzi. Wezmę urlop w maju.

_____

2 Będzie dużo zamówień. Zostaniemy po godzinach.

_____

3 Zdasz egzamin. Dostaniesz awans.

_____

4 Spóźnię się na autobus. Zadzwonię do kierownika.

_____

1.4 **Uzupełnij zdania słowami z listy. Zmień formę, jeśli trzeba. Jedno słowo jest niepotrzebne.**

etat · okres próbny · premia · urlop · zmiana · szkolenie · wypowiedzenie

1 Szukam pracy na pół _____, bo po południu odbieram dziecko ze szkoły.

2 Pierwsze trzy miesiące to _____, potem dostanę dłuższą umowę.

3 Za dobre wyniki w grudniu dostaliśmy _____.

4 W lipcu biorę dwa tygodnie _____.

5 Od poniedziałku pracuję na nocną _____.

6 Zanim zaczniesz jeździć wózkiem widłowym, musisz przejść _____.

1.5 **Firma w Zabrzu szuka magazyniera. Napisz e-mail w odpowiedzi na ogłoszenie (30-50 słów). Napisz, skąd wiesz o ofercie, jakie masz doświadczenie i kiedy możesz zacząć. Zapytaj o godziny pracy. Zachowaj formę oficjalną.** EGZAMIN: PISANIE

_____

_____

_____

_____

_____

@ **Online:** Jednostka 1: Rozmowa kwalifikacyjna; Jednostka 2: Umowa w pracy (e-learning ŚCKM, centrum.klaster.org.pl)

ROZDZIAŁ 2

2 Pensja, rachunki i mieszkanie

Zarobki, koszty mieszkania i sprzęt domowy; liczebnik z rzeczownikiem

Gramatyka w pigułce

Liczebnik i rzeczownik

Po **2, 3, 4** (także 22, 23, 24, 32...) rzeczownik stoi w mianowniku liczby mnogiej: *dwa pokoje, trzy pralki, cztery dni*.

Po **5 i więcej** (także 11-21, 25-31...) rzeczownik stoi w dopełniaczu liczby mnogiej: *pięć pokoi, dwanaście dni, dwadzieścia złotych*. Czasownik jest wtedy w liczbie pojedynczej: *Pięć osób pracuje. Pięć osób pracowało.*

Gdy liczymy mężczyzn albo grupę mieszaną, mówimy *dwóch, trzech, pięciu* + dopełniacz: *dwóch pracowników, pięciu kierowców*.

ile?	rzeczy, kobiety	mężczyźni
1	jedna pralka, jeden pokój	jeden pracownik
2	dwie pralki, dwa pokoje	dwóch pracowników
3-4	trzy pralki, cztery pokoje	trzech, czterech pracowników
5-21	pięć pralek, dwadzieścia pokoi	pięciu, dwudziestu pracowników
22-24	dwadzieścia dwie pralki	dwudziestu dwóch pracowników

Uwaga Zadowolenie i rozczarowanie: *Jestem zadowolony z pracy. Nie podoba mi się nocna zmiana. Jestem rozczarowany, bo liczyłem na podwyżkę.*

Słowa

- **wynagrodzenie**
- **pensja**
- **zarobki**
- **brutto**
- **netto**
- **premia**
- **nadgodziny**
- **zmiana dzienna / nocna**
- **warunki pracy**
- **podwyżka**
- **czynsz**
- **rachunki**
- **prąd**
- **gaz**
- **koszty życia**
- **pralka**
- **lodówka**
- **zmywarka**
- **kuchenka**
- **odkurzacz**
- **zepsuć się**
- **być zadowolonym z czegoś**
- **narzekać na coś**
- **być rozczarowanym**

» **Proszę o informację, ile wynosi czynsz.** pytanie o koszt mieszkania

» **Czy opłaty za media są w czynszu?** pytanie, czy prąd, gaz i woda są wliczone

» **Kiedy przychodzi wypłata?** pytanie o termin pensji

Tekst

Siergiej: pensja na czas, rachunki zimą

Od roku mieszkam z żoną w Rudzie Śląskiej. Pracuję w fabryce części samochodowych, na trzy zmiany. W moim dziale jest dwunastu pracowników. Mam umowę o pracę i jestem z niej zadowolony, bo pensja przychodzi na czas, a za nadgodziny płacą dodatkowo. Nie podoba mi się tylko nocna zmiana. Po pięciu nocach w pracy jestem bardzo zmęczony.

Wynajmujemy mieszkanie z dwoma pokojami i małą kuchnią. Czynsz nie jest wysoki, ale zimą rachunki za prąd i gaz są duże. Na początku byłem rozczarowany, bo pralka zepsuła się w pierwszym tygodniu, a właściciel naprawił ją dopiero po trzech tygodniach.

Żona pracuje w sklepie, cztery dni w tygodniu. W zeszłym miesiącu kupiliśmy zmywarkę. Żona była bardzo zadowolona: mamy więcej czasu i nie kłócimy się już o zmywanie.

Ćwiczenia

2.1 **Przeczytaj tekst. Zakreśl poprawną odpowiedź a, b albo c.** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

1 W dziale Siergieja pracuje **pięciu pracowników.** / **dwunastu pracowników.** / **trzech pracowników.**

2 Siergiejowi nie podoba się **nocna zmiana.** / **umowa o pracę.** / **pensja.**

3 Mieszkanie ma **jeden pokój.** / **trzy pokoje.** / **dwa pokoje.**

4 Właściciel naprawił pralkę **po trzech tygodniach.** / **w pierwszym tygodniu.** / **po trzech dniach.**

5 Żona była bardzo zadowolona, bo **dostała premię.** / **kupili zmywarkę.** / **zmieniła pracę.**

2.2 **Wpisz słowo z nawiasu w poprawnej formie.** EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

PRZYKŁAD Mamy dwa (pokój) **pokoje**.

1 Pracuję pięć **(dzień)** _____ w tygodniu.

2 Na nocnej zmianie jest dziesięciu **(pracownik)** _____.

3 W pralni na osiedlu stoją cztery **(pralka)** _____.

4 Za bilet miesięczny zapłaciłam sto dwadzieścia **(złoty)** _____.

5 W firmie pracuje dwudziestu dwóch **(kierowca)** _____.

6 W bloku są trzy wolne **(mieszkanie)** _____.

2.3 **Zakreśl poprawną formę czasownika.**

1 Pięć osób _____ na nocnej zmianie. **pracuje** **pracują**

2 Dwie koleżanki _____ dziś na urlopie. **jest** **są**

3 Wczoraj dziesięciu pracowników _____ nadgodziny. **miało** **mieli**

4 W tym roku trzy pralki _____ się w naszym bloku. **zepsuło** **zepsuły**

5 W tym bloku _____ sześć wolnych mieszkań. **jest** **są**

2.4 **Dopasuj sytuację 1-5 do reakcji A-F. Jedna reakcja jest niepotrzebna.**

1. Dostajesz informację, że od jutra masz dwa tygodnie urlopu. ..... ☐
2. Pralka nie działa już trzeci raz w tym miesiącu. ..... ☐
3. Firma obiecała podwyżkę, ale jej nie dała. ..... ☐
4. Kierownik mówi: Świetnie pan dziś pracował. ..... ☐
5. Sąsiad pyta: Jak wam się podoba nowe mieszkanie? ..... ☐

a. Super, bardzo się cieszę!

b. Znowu? To już naprawdę przesada.

c. Szkoda. Liczyłem na te pieniądze, jestem rozczarowany.

d. Dziękuję, bardzo mi miło.

e. Jest w porządku, chociaż trochę za małe.

f. Smacznego!

2.5 **Uzupełnij zdania słowami z listy. Zmień formę, jeśli trzeba. Jedno słowo jest niepotrzebne.**

pralka **lodówka** **zmywarka** **odkurzacz** **kuchenka** **żelazko**

1 Brudne talerze wkładam do _____ .

2 Mleko i ser trzymamy w _____ .

3 Koszule prasuję nowym _____ .

4 Dywan czyszczę _____ .

5 Zupę gotuję na _____ w kuchni.

2.6 **Napisz 4-5 zdań: z czego jesteś zadowolony / zadowolona w swojej pracy albo w mieszkaniu, a co Ci się nie podoba. Użyj co najmniej dwóch liczebników.**

@ **Online:** Jednostka 2: Umowa w pracy (e-learning ŚCKM, centrum.klaster.org.pl)

ROZDZIAŁ 3

3 Moje prawa w pracy

Umowa na piśmie, równe traktowanie, gdzie szukać porady; nazwy mieszkańców i krajów

Gramatyka w pigułce

Gliwiczanin, Rosjanin. Skąd jesteś?

Rzeczowniki na **-anin** w liczbie mnogiej mają końcówkę **-anie**: *gliwiczanin → gliwiczanie, Rosjanin → Rosjanie*. W dopełniaczu liczby mnogiej zwykle odpada końcówka: *wielu gliwiczan, pięciu Rosjan*. Wyjątek: *Amerykanów*.

Po *z* (skąd?) nazwa kraju stoi w **dopełniaczu**: *z Ukrainy, z Gruzji, z Turcji, z Kolumbii, z Wietnamu*. Kraje w liczbie mnogiej: *Niemcy → z Niemiec, Indie → z Indii, Filipiny → z Filipin*.

W dyskusji: *moim zdaniem, uważam, że..., zgadzam się z tobą, masz rację, ale..., nie zgadzam się, bo...*

kto? (l.poj.)	kogo? (l.poj.)	kto? (l.mn.)	kogo? (l.mn.)
gliwiczanin	gliwiczanina	gliwiczanie	gliwiczan
zabrzanin	zabrzanina	zabrzanie	zabrzan
Rosjanin	Rosjanina	Rosjanie	Rosjan
Amerykanin	Amerykanina	Amerykanie	Amerykanów

Uwaga Kobiety: *gliwiczanka, zabrzanka, Rosjanka, Amerykanka*, w liczbie mnogiej *gliwiczanki, Rosjanki*.

Słowa

prawa pracownika	**czas pracy**	**skarga**
obowiązki	**przerwa w pracy**	**związek zawodowy**
mieć prawo do	**urlop wypoczynkowy**	**bronić swoich praw**
równe traktowanie	**badania lekarskie**	**moim zdaniem**
nierówne traktowanie	**szkolenie BHP**	**uważam, że**
dyskryminacja	**odzież robocza**	**zgadzam się**
pochodzenie	**Państwowa Inspekcja Pracy**	**masz rację**
umowa na piśmie	**bezpłatna porada**	**argument**

» **Kiedy mogę podpisać umowę?** pytanie do pracodawcy o umowę

» **Czy mogę dostać to na piśmie?** prośba o dokument zamiast ustnej obietnicy

» **Chciałbym / chciałabym zapytać o swoje prawa.** początek rozmowy w punkcie porad

Tekst

Dwa tygodnie bez umowy

TARAS Natalia, mogę cię o coś zapytać? Od dwóch tygodni pracuję w nowej firmie w Rudzie Śląskiej i nadal nie mam umowy na piśmie.

NATALIA Naprawdę? Zwykle umowę podpisuje się przed rozpoczęciem pracy.

TARAS Szef mówi, że wszyscy tak zaczynają. Ale umowy nie mamy tylko ja i dwaj koledzy z Gruzji. Polacy mają.

NATALIA Moim zdaniem to wygląda na nierówne traktowanie. Wszyscy pracownicy, niezależnie od pochodzenia, powinni być traktowani tak samo.

TARAS Masz rację, ale boję się, że stracę pracę. Nie chcę kłótni.

NATALIA Najpierw porozmawiaj spokojnie z kierownikiem. Potem poproś o umowę mailem, wtedy będziesz mieć ślad na piśmie.

TARAS A jeśli to nie pomoże?

NATALIA Wtedy warto zapytać w Państwowej Inspekcji Pracy. Tam zwykle można dostać bezpłatną poradę.

TARAS Nie wiedziałem. Myślałem, że w takiej sytuacji nic nie mogę zrobić.

NATALIA Nie zgadzam się. Masz swoje prawa, tylko musisz o nie zadbać.

Ćwiczenia

3.1 **Przeczytaj dialog. Zaznacz: P (prawda) albo F (fałsz).** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

1 Taras pracuje w nowej firmie od dwóch miesięcy. ..... P F

2 Taras nie ma umowy na piśmie. ..... P F

3 W firmie żaden pracownik nie ma umowy. ..... P F

4 Natalia radzi najpierw porozmawiać z kierownikiem. ..... P F

5 Według Natalii w Inspekcji Pracy zwykle można dostać bezpłatną poradę. ..... P F

3.2 **Wpisz nazwę kraju z nawiasu w odpowiedniej formie.** EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

PRZYKŁAD Mój sąsiad jest z (Turcja) **Turcji**.

1 Mój kolega przyjechał z **(Gruzja)** _____.

2 Nasza nowa koleżanka jest z **(Indie)** _____.

3 Brat Iryny wrócił wczoraj z **(Niemcy)** _____.

4 Ta firma zatrudnia pracowników z **(Filipiny)** _____.

5 Andrij przyjechał do Gliwic z **(Ukraina)** _____.

6 Na kursie jest dziewczyna z **(Kolumbia)** _____.

3.3 **Zakreśl poprawną formę.**

1 Wszyscy _____ znają ten park. **gliwiczanie** **gliwiczanowie** **gliwiczani**

2 W naszej firmie pracuje pięciu _____. **Rosjan** **Rosjanów** **Rosjanie**

3 Mój sąsiad jest _____. **Amerykaninem** **Amerykanem** **Amerykanim**

4 Rozmawiałam o pracy z jednym _____. **zabrzaninem** **zabrzanem** **zabrzaninom**

5 Dwaj _____ grają w naszej drużynie. **Amerykanie** **Amerykanowie** **Amerykani**

3.4 **Dopasuj wyjaśnienie 1-5 do słowa A-F. Jedno słowo jest niepotrzebne.**

1. gorsze traktowanie kogoś, np. z powodu pochodzenia albo płci ..... ☐
2. organizacja, która broni praw pracowników ..... ☐
3. płatne wolne dni od pracy w ciągu roku ..... ☐
4. zajęcia o bezpiecznej pracy, zwykle na początku zatrudnienia ..... ☐
5. pismo, w którym opisujesz, że coś jest nie w porządku ..... ☐

a) skarga

b) dyskryminacja

c) związek zawodowy

d) urlop wypoczynkowy

e) szkolenie BHP

f) premia

3.5 **Pracujesz od dwóch tygodni i nie masz jeszcze umowy na piśmie. Napisz e-mail do kierownika (30-50 słów). Napisz, od kiedy pracujesz, poproś grzecznie o umowę, zapytaj, kiedy możesz ją podpisać, i podziękuj. Zachowaj formę oficjalną.** EGZAMIN: PISANIE

@ **Online:** Jednostka 2: Umowa w pracy; Jednostka 12: Wyrażanie opinii (e-learning ŚCKM, centrum.klaster.org.pl)

ROZDZIAŁ 4

4 Zdrowie i samopoczucie

Choroba, wizyta u lekarza, samopoczucie i wygląd; stopniowanie przymiotników i przysłówków

Gramatyka w pigułce

Stopniowanie przymiotników i przysłówków

Stopień wyższy ma końcówkę *-szy* albo *-ejszy*: *młody → młodszy, ładny → ładniejszy*. Przy długich słowach mówimy *bardziej*: *bardziej elegancki*. **Stopień najwyższy** to *naj-* + stopień wyższy: *najmłodszy*.

Formy nieregularne: *dobry → lepszy, zły → gorszy, duży → większy, mały → mniejszy*. Przysłówki: *dobrze → lepiej, źle → gorzej, dużo → więcej*.

Porównujemy z *niż* albo z *od* + dopełniacz: *Iryna jest młodsza niż Olena / od Oleny*.

stopień równy	stopień wyższy	stopień najwyższy
młody	młodszy	najmłodszy
dobry	lepszy	najlepszy
zły	gorszy	najgorszy
duży	większy	największy
dobrze (przysłówek)	lepiej	najlepiej

Uwaga Mówimy *czuję się lepiej* (jak się czuję?), a nie *czuję się lepszy*. Samopoczucie opisuje przysłówek.

Słowa

- **wygląd**
- **wysoki**
- **niski**
- **szczupły**
- **włosy krótkie / długie**
- **włosy proste / kręcone**
- **broda**
- **wąsy**
- **nosić okulary**
- **elegancki**
- **marynarka**
- **ubrać się**
- **samopoczucie**
- **czuć się lepiej**
- **ból gardła**
- **gorączka**
- **kaszel**
- **lekarz rodzinny**
- **specjalista**
- **skierowanie**
- **recepta**
- **zwolnienie lekarskie**
- **komplement**
- **Ładnie wyglądasz!**

» **Chciałbym / chciałabym umówić się na wizytę.** rezerwacja wizyty u lekarza

» **Od kiedy ma pan / pani te objawy?** typowe pytanie lekarza

» **Czy potrzebuję skierowania?** pytanie przed wizytą u specjalisty

Tekst

Po chorobie znowu w pracy

IRYNA Olena, ale dobrze wyglądasz! W zeszłym tygodniu byłaś taka blada i zmęczona.

OLENA Dziękuję! Miałam anginę, wysoką gorączkę i straszny ból gardła. Ale teraz czuję się dużo lepiej.

IRYNA Byłaś u lekarza?

OLENA Tak, u lekarza rodzinnego. Dostałam receptę i zwolnienie lekarskie na pięć dni. Mam też skierowanie do laryngologa.

IRYNA Długo czeka się na wizytę u specjalisty?

OLENA Na NFZ zwykle dłużej niż prywatnie. Mam wizytę za miesiąc.

IRYNA Ja jutro mam rozmowę kwalifikacyjną w biurze w Zabrzu i nie wiem, w co się ubrać.

OLENA Pierwsze wrażenie jest ważne. Włóż granatową marynarkę. Jest bardziej elegancka niż sweter.

IRYNA A włosy? Rozpuszczone czy spięte?

OLENA Spięte. Wyglądasz wtedy bardziej profesjonalnie. I włóż najwygodniejsze buty, jakie masz.

IRYNA Dzięki! Jesteś najlepszą doradczynią w całym zakładzie.

Ćwiczenia

4.1 **Przeczytaj dialog. Zaznacz: P (prawda) albo F (fałsz).** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

1 W zeszłym tygodniu Olena była chora. ..... P F

2 Olena dostała zwolnienie lekarskie na dwa tygodnie. ..... P F

3 Olena ma skierowanie do specjalisty. ..... P F

4 Rozmowa kwalifikacyjna Iryny jest dzisiaj. ..... P F

5 Olena radzi Irynie, żeby włożyła sweter. ..... P F

4.2 **Wpisz słowo z nawiasu w stopniu wyższym albo najwyższym.** EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

PRZYKŁAD Ta marynarka jest (ładny) **ładniejsza** niż tamta.

1 Dziś czuję się **(dobrze)** _____ niż wczoraj.

2 Mój brat jest **(wysoki)** _____ ode mnie.

3 To jest **(duży)** _____ szpital w całym mieście.

4 Prywatnie na wizytę czeka się **(krótko)** _____ niż na NFZ.

5 Ta kurtka jest **(tani)** _____ ze wszystkich w sklepie.

6 Wczoraj czułam się **(źle)** _____ niż dziś.

4.3 **Do jakiego lekarza idziesz? Dopasuj problem 1-5 do lekarza A-F. Jeden lekarz jest niepotrzebny.**

1. Od wczoraj boli mnie ząb. ☐
2. Źle widzę litery z daleka. ☐
3. Często boli mnie gardło i ucho. ☐
4. Potrzebuję skierowania do specjalisty. ☐
5. Bardzo swędzi mnie skóra na rękach. ☐

a) dentysta
b) okulista
c) laryngolog
d) lekarz rodzinny
e) dermatolog
f) pediatra

4.4 **Co mówisz w tej sytuacji? Zakreśl a, b albo c.**

1 Koleżanka mówi: Ładnie ci w tym kolorze! **Dziękuję, miło mi.** **Nie ma za co.** **Smacznego!**

2 Kolega wraca do pracy po chorobie. **Gratuluję!** **Dobrze, że już jesteś! Jak się czujesz?** **Dobranoc!**

3 Ktoś obok ciebie kicha. **Powodzenia!** **Smacznego!** **Na zdrowie!**

4 Koleżanka idzie jutro na rozmowę o pracę. **Trzymam kciuki!** **Wesołych świąt!** **Przykro mi.**

5 Lekarz pyta: Jak się pan czuje?
Proszę bardzo. **Trochę lepiej, ale nadal mam kaszel.** **Dobrze wyglądam, dziękuję.**

4.5 **Porównaj. Napisz jedno zdanie ze słowem z nawiasu w stopniu wyższym i z „niż”.**

PRZYKŁAD Iryna ma 30 lat, Olena ma 35 lat. (młody) → **Iryna jest młodsza niż Olena.**

1 Andrij ma 180 cm, Siergiej ma 175 cm. **(wysoki)**

2 Sweter kosztuje 80 zł, marynarka kosztuje 200 zł. **(drogi)**

3 Wczoraj Olena czuła się źle, a dziś czuje się dobrze. **(dobrze)**

4 Pokój Natalii ma 12 m², a pokój Iryny ma 18 m². **(duży)**

4.6 **Opisz w 4-5 zdaniach osobę z rodziny albo z pracy: wygląd, ubranie i to, jak się zwykle czuje. Użyj co najmniej dwóch form stopnia wyższego.**

@ **Online:** Jednostka 5: Lekarz specjalista (e-learning ŚCKM, centrum.klaster.org.pl)

POWTÓRKA

P1 Powtórka 1

Rozdziały 1-4

P1.1 Wpisz słowo z nawiasu w odpowiedniej formie.

PRZYKŁAD W sklepie pracuje sześć (kasjerka) **kasjerek**.

1 Na festynie w parku było wielu **(zabrzanin)** _____.

2 Nasz szef zmiany przyjechał do Gliwic z **(Turcja)** _____.

3 W naszym bloku mieszka dwadzieścia pięć **(rodzina)** _____.

4 W sklepie zostały już tylko trzy **(odkurzacz)** _____.

5 Nowe mieszkanie jest **(mały)** _____ od starego, ale jaśniejsze.

6 Gdybym **(mieć)** _____ prawo jazdy, pracowałabym jako kurierka.

P1.2 Zakreśl poprawną formę.

1 Jeśli Andrij _____ awans, będzie kierownikiem zmiany. **dostanie** **dostałby** **dostał**

2 Gdyby Olena nie była chora, _____ dziś do pracy. **poszłaby** **pójdzie** **idzie**

3 W poniedziałek na zmianie _____ tylko siedem osób. **było** **były** **byli**

4 Iryna jest _____ od swojej siostry. **starsza** **najstarsza** **stara**

5 Siergiej ma gorączkę i czuje się dziś _____ niż wczoraj. **gorzej** **gorszy** **zły**

6 Moi sąsiedzi są _____, mieszkają w Bytomiu od urodzenia.
bytomianie **bytomian** **bytomianin**

P1.3 Dopasuj wyjaśnienie 1-5 do słowa A-F. Jedno słowo jest niepotrzebne.

1 pierwsze miesiące w nowej firmie, kiedy szef sprawdza, jak pracujesz ..... ☐

2 dokument od lekarza rodzinnego, z którym idziesz do specjalisty ..... ☐

3 opłata za mieszkanie, którą płacisz co miesiąc ..... ☐

4 praca po godzinach, dłużej niż w grafiku ..... ☐

5 kartka od lekarza, z którą kupisz lek w aptece ..... ☐

a czynsz

b okres próbny

c recepta

d nadgodziny

e skierowanie

f wypowiedzenie

P1.4 **Przeczytaj ogłoszenie. Zaznacz: P (prawda) albo F (fałsz).** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

Piekarnia szuka pracownika

Piekarnia w Tarnowskich Górach zatrudni pomocnika piekarza na pełny etat. Praca jest zmianowa, nocne zmiany są dwa razy w tygodniu. Za pracę w nocy płacimy dodatek. Pierwsze trzy miesiące to okres próbny, potem dajemy umowę na czas nieokreślony. Doświadczenie nie jest konieczne, bo przed rozpoczęciem pracy organizujemy szkolenie. Zapewniamy odzież roboczą. CV prosimy wysyłać e-mailem do końca miesiąca.

1 Piekarnia szuka pracownika na pół etatu. ..... P F

2 Pomocnik piekarza będzie pracował w nocy codziennie. ..... P F

3 Za nocne zmiany pracownik dostanie więcej pieniędzy. ..... P F

4 Kandydat musi mieć doświadczenie w piekarni. ..... P F

5 Pracownik nie musi sam kupować odzieży roboczej. ..... P F

Sprawdź się: czy już to umiesz?

- ☐ Umiem zapytać o warunki pracy i powiedzieć, co zrobię, jeśli dostanę ofertę.
- ☐ Umiem mówić o sytuacjach nierealnych w zdaniach z gdyby.
- ☐ Umiem połączyć liczebnik z rzeczownikiem, np. dwa pokoje, pięć osób, dwóch kierowców.
- ☐ Umiem powiedzieć, skąd ktoś jest, i nazwać mieszkańców miasta.
- ☐ Umiem porównać ludzi i rzeczy oraz powiedzieć, jak się czuję.

ROZDZIAŁ 5

5 Wizyta w urzędzie

Sprawy w urzędzie, dokumenty i formularze; muszę, trzeba, mam + bezokolicznik; imię, zwierzę

Gramatyka w pigułce

Muszę, trzeba, mam + bezokolicznik. Imię, zwierzę

Muszę + bezokolicznik: konkretna osoba (*muszę iść do urzędu*). **Trzeba** i bardziej oficjalne **należy**: każdy, bezosobowo (*należy wpisać wszystkie imiona*). **Mam** + bezokolicznik: ktoś mi kazał (*mam przynieść paszport*).

O pozwolenie pytamy: *Czy mogę...? Czy można...? Czy wolno...?* Odmowa: *Niestety, tu nie wolno parkować.*

Rzeczowniki nijakie na *-ę* dostają w odmianie *-eni-* albo *-ęci-*: *imię → imienia, zwierzę → zwierzęcia*.

przypadek	imię	zwierzę
mianownik (kto? co?)	imię	zwierzę
dopełniacz (kogo? czego?)	imienia	zwierzęcia
narzędnik (kim? czym?)	imieniem	zwierzęciem
liczba mnoga: mianownik	imiona	zwierzęta
liczba mnoga: dopełniacz	imion	zwierząt

Uwaga W tych słowach miejscownik jest taki sam jak celownik: *o imieniu, o zwierzęciu*.

Słowa

urząd miasta	**wypełnić**	**termin**
urząd pracy	**podpisać**	**urzędnik / urzędniczka**
urząd skarbowy	**drukowane litery**	**dokument tożsamości**
okienko	**kserokopia**	**umowa najmu**
numerek	**oryginał**	**odebrać dokument**
kolejka	**zaświadczenie**	**ważny / nieważny**
wniosek	**zameldować się**	**przedłużyć**
formularz	**umówić wizytę**	**godziny otwarcia**

- **Czy mogę prosić o formularz?** prośba o druk w urzędzie
- **Proszę o informację, czy potrzebna jest kserokopia.** pytanie o wymagane dokumenty
- **Gdzie mogę odebrać zaświadczenie?** pytanie o miejsce odbioru dokumentu

Tekst

Zameldowanie krok po kroku

URZĘDNICZKA Dzień dobry, numer czterdzieści dwa? W czym mogę pomóc?

ANDRIJ Dzień dobry. Chciałbym się zameldować. Wynajmuję mieszkanie w Gliwicach.

URZĘDNICZKA Dobrze. Najpierw trzeba wypełnić ten druk. Potrzebuję też dokumentu tożsamości i umowy najmu.

ANDRIJ Mam paszport i umowę. Czy mogę wypełnić formularz tutaj, przy okienku?

URZĘDNICZKA Oczywiście. Proszę pisać drukowanymi literami.

ANDRIJ W paszporcie mam dwa imiona. Czy trzeba wpisać oba?

URZĘDNICZKA Tak, należy wpisać wszystkie imiona, tak jak w dokumencie.

ANDRIJ Ile trzeba czekać na zaświadczenie?

URZĘDNICZKA Jeśli wszystko jest w porządku, dostanie je pan jeszcze dzisiaj.

ANDRIJ Świetnie. Czy mogę zapłacić tutaj kartą za kserokopię?

URZĘDNICZKA Niestety, przy okienku nie można płacić. Kasa jest na parterze.

ANDRIJ Dziękuję. Mam dziś dużo spraw: jeszcze urząd pracy i bank.

URZĘDNICZKA To powodzenia! W urzędzie pracy też trzeba pobrać numerek.

Ćwiczenia

5.1 **Przeczytaj dialog. Zakreśl poprawną odpowiedź a, b albo c.** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

1 Andrij przyszedł do urzędu, bo chce **się zameldować.** **przedłużyć paszport.** **znaleźć pracę.**

2 Urzędniczka potrzebuje **tylko zdjęcia.** **dokumentu tożsamości i umowy najmu.** **zaświadczenia z pracy.**

3 Formularz trzeba wypełnić **drukowanymi literami.** **ołówkiem.** **w domu.**

4 Andrij dostanie zaświadczenie **za tydzień.** **dzisiaj.** **pocztą.**

5 Kasa jest **przy okienku.** **na pierwszym piętrze.** **na parterze.**

5.2 **Zakreśl poprawną formę.**

1 W formularzu _____ wpisać wszystkie imiona. **należy** **należę**

2 Lekarz powiedział mi, że _____ brać lek dwa razy dziennie. **mam** **mają**

3 Przepraszam, czy _____ tu parkować? **wolno** **wolne**

4 Jutro ja _____ odebrać zaświadczenie z urzędu. **muszę** **musisz**

5 Przed wizytą _____ pobrać numerek z automatu. **trzeba** **potrzebny**

5.3 **Wpisz słowo z nawiasu w poprawnej formie.**

PRZYKŁAD Jak masz na (imię) **imię**?

1 Urzędniczka nie mogła przeczytać mojego **(imię)** _____.

2 W formularzu jest miejsce na dwa **(imię)** _____.

3 W umowie najmu jest zakaz trzymania **(zwierzęta)** _____.

4 Z jakim **(zwierzę)** _____ przyszła pani do weterynarza?

5 Na kartce nie było miejsca na drugie **(imię)** _____.

5.4 **Zamień zdanie. Użyj „mam / mamy” + bezokolicznik.**

PRZYKŁAD Urzędniczka kazała mi przynieść zdjęcie. → **Mam przynieść zdjęcie.**

1 Kierownik kazał mi przyjść jutro o siódmej.

2 Lekarz kazał mi pić dużo wody.

3 Urzędnik kazał mi podpisać wniosek.

4 Lektorka kazała nam napisać e-mail.

5.5 **Gdzie załatwisz sprawę? Dopasuj sprawę 1-5 do miejsca A-F. Jedno miejsce jest niepotrzebne.**

1 Szukam pracy i chcę się zarejestrować jako bezrobotny. ☐

2 Mam pytanie o mój podatek. ☐

3 Chcę się zameldować. ☐

4 Chcę wysłać list polecony. ☐

5 Chcę otworzyć konto. ☐

a urząd pracy

b urząd skarbowy

c urząd miasta

d poczta

e bank

f przychodnia

5.6 **Napisz e-mail do urzędu (30-50 słów). Chcesz umówić wizytę. Napisz, w jakiej sprawie piszesz, zapytaj, jakie dokumenty trzeba przynieść, i podaj, kiedy możesz przyjść. Zachowaj formę oficjalną.**

EGZAMIN: PISANIE

Online: Jednostka 3: Oficjalny e-mail; Jednostka 4: Rozmowa telefoniczna w sprawie wizyty (e-learning ŚCKM, centrum.klaster.org.pl)

ROZDZIAŁ 6

6 Domowe finanse

Budżet rodziny, oszczędzanie i bank; pewność i niepewność; pieniądze, miesiąc

Gramatyka w pigułce

Pewność i niepewność. Pieniądze i miesiąc

Gdy jesteśmy **pewni**, mówimy: *na pewno, z pewnością, jestem pewien / pewna, że...*. Gdy **nie jesteśmy pewni**: *chyba, raczej, prawdopodobnie, możliwe, że...; myślę, że...; nie wiem, czy...; nie jestem pewien / pewna, czy...*.

Po *nie wiem* i *nie jestem pewien / pewna* zadajemy pytanie słowem *czy*: *Nie wiem, czy bank jest otwarty.* Po *jestem pewien / pewna* i *myślę* mówimy *że*.

Słowa **pieniądze** i **miesiąc** mają w niektórych formach *ę* zamiast *ą*: *nie mam pieniędzy, od trzech miesięcy*. Na co dzień mówimy prawie zawsze *pieniądze*, w liczbie mnogiej.

przypadek	pieniądze (l.mn.)	miesiąc (l.poj.)	miesiące (l.mn.)
mianownik	pieniądze	miesiąc	miesiące
dopełniacz	pieniędzy	miesiąca	miesięcy
biernik	pieniądze	miesiąc	miesiące
narzędnik	pieniędzmi	miesiącem	miesiącami
miejscownik	(o) pieniądzach	(w) miesiącu	(w) miesiącach

Uwaga Liczby: *jeden miesiąc, dwa / trzy / cztery miesiące, pięć miesięcy*. Tak samo: *nie mam czasu ani pieniędzy*.

Słowa

- **budżet domowy**
- **dochody**
- **wydatki**
- **oszczędzać**
- **oszczędności**
- **odkładać pieniądze**
- **wypłata**
- **pensja**
- **rachunki**
- **czynsz**
- **opłaty za media**
- **konto oszczędnościowe**
- **przelew**
- **karta płatnicza**
- **gotówka**
- **kredyt**
- **rata**
- **pożyczka**
- **oprocentowanie**
- **prowizja**
- **promocja**
- **porównać ceny**
- **wystarczyć**
- **zabraknąć**

» **Chciałbym / chciałabym otworzyć konto.** początek rozmowy w banku

» **Ile wynosi prowizja za przelew?** pytanie o opłatę w banku

» **Czy mogę zapłacić w ratach?** pytanie o płatność w częściach

Tekst

Plan na domowy budżet

IRYNA Siergiej, znowu zabrakło nam pieniędzy przed końcem miesiąca. Musimy coś zmienić.

SIERGIEJ Chyba za dużo wydajemy na jedzenie na mieście.

IRYNA Na pewno. Zapisałam wszystkie wydatki z października. Czynsz i rachunki to prawie połowa wypłaty.

SIERGIEJ A ile wydaliśmy na zakupy?

IRYNA Mniej więcej jedną czwartą. Reszta poszła na bilety, telefon i ubrania dla Maksyma.

SIERGIEJ Może będziemy kupować więcej w promocji? Ceny łatwo porównać w aplikacji.

IRYNA Dobry pomysł. I chciałabym co miesiąc odkładać trochę pieniędzy na konto oszczędnościowe.

SIERGIEJ Ile?

IRYNA Nie jestem pewna. Może dziesięć procent wypłaty?

SIERGIEJ To dużo, ale prawdopodobnie damy radę, jeśli przestaniemy zamawiać jedzenie.

IRYNA A co z kredytem na samochód? Kolega z pracy mówi, że jego bank ma teraz niskie raty.

SIERGIEJ Wiesz, w reklamach banki obiecują bardzo dużo. Najpierw sprawdźmy oprocentowanie i prowizję.

IRYNA Masz rację. Spokój na koniec miesiąca jest dla nas najważniejszy.

Ćwiczenia

6.1 **Przeczytaj dialog. Zakreśl poprawną odpowiedź a, b albo c.** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

1 Jaki problem mają Iryna i Siergiej?

Brakuje im pieniędzy przed końcem miesiąca. **Mają za wysoki kredyt.** **Bank zamknął im konto.**

2 Czynsz i rachunki to **prawie połowa wypłaty.** **jedna czwarta wypłaty.** **dziesięć procent wypłaty.**

3 Siergiej proponuje, **żeby kupować więcej w promocji.** **żeby zmienić bank.** **żeby wziąć pożyczkę.**

4 Iryna chce co miesiąc **odkładać część wypłaty.** **płacić tylko gotówką.** **kupować mniej biletów.**

5 Zanim wezmą kredyt, Siergiej chce

sprawdzić oprocentowanie i prowizję. **zapytać kolegę z pracy.** **obejrzeć reklamę banku.**

6.2 **Wpisz wyrazy z nawiasu w poprawnej formie.** EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

PRZYKŁAD Zostało mi mało (pieniądze) **pieniędzy**.

1 Nie mam przy sobie **(pieniądze)** _____.

2 Czynsz płacę na początku **(miesiąc)** _____.

3 Mieszkam w Bytomiu od sześciu **(miesiąc)** _____.

4 Co zrobiłeś z **(te pieniądze)** _____?

5 W przyszłym **(miesiąc)** _____ dostanę podwyżkę.

6 Wieczorem długo rozmawialiśmy o **(pieniądze)** _____.

6.3 **Dopasuj wyjaśnienie 1-5 do słowa A-F. Jedno słowo jest niepotrzebne.**

1. część kredytu, którą spłacasz co miesiąc ☐
2. pieniądze w banknotach i monetach ☐
3. opłata dla banku za usługę ☐
4. wysłanie pieniędzy z jednego konta na drugie ☐
5. procent, który płacisz od kredytu albo dostajesz od oszczędności ☐

a) rata
b) prowizja
c) przelew
d) oprocentowanie
e) gotówka
f) czynsz

6.4 **Napisz zdanie jeszcze raz. Zacznij od słów w nawiasie.**

PRZYKŁAD Czy bank jest dziś otwarty? (Nie wiem, czy...) → **Nie wiem, czy bank jest dziś otwarty.**

1 Pensja przyjdzie w piątek. **(Jestem pewien, że...)**

2 Czy mam jeszcze pieniądze na koncie? **(Nie wiem, czy...)**

3 Rata będzie niższa. **(Myślę, że...)**

4 Czy ta promocja jest prawdziwa? **(Nie jestem pewna, czy...)**

6.5 **Napisz kilka zdań (40-60 słów): na co wydajesz najwięcej pieniędzy i na czym można oszczędzać. Użyj słów: na pewno, chyba, raczej.**

@ **Online:** Jednostka 6: Bank i płatności (e-learning ŚCKM, centrum.klaster.org.pl)

ROZDZIAŁ 7

7 Awaria w mieszkaniu

Usterka w mieszkaniu, wezwanie fachowca, obietnice; rzeczowniki i nazwiska odmieniane jak przymiotniki

Gramatyka w pigułce

Rzeczowniki, które odmieniają się jak przymiotniki

Niektóre rzeczowniki wyglądają jak przymiotniki i **odmieniają się jak przymiotniki**: *znajomy, znajoma, chory, dorosły, bliscy*. Mówimy *dzwonię do znajomego, pomagam choremu*.

Tak samo odmieniają się **nazwiska na -ski, -cki, -dzki** i ich formy żeńskie *-ska, -cka*: *pan Nowicki, pana Nowickiego; pani Nowicka, z panią Nowicką*. Tak samo imiona na *-y, -i*: *Jerzy, Jerzego, Jerzemu*.

Kiedy coś obiecujemy albo zapewniamy, mówimy: *obiecuję, że...; na pewno to zrobię; zapewniam pana / panią, że...; może pan być spokojny, może pani być spokojna*.

przypadek	znajomy	znajoma	pan Nowicki	pani Nowicka
mianownik (kto?)	znajomy	znajoma	pan Nowicki	pani Nowicka
dopełniacz (kogo?)	znajomego	znajomej	pana Nowickiego	pani Nowickiej
celownik (komu?)	znajomemu	znajomej	panu Nowickiemu	pani Nowickiej
biernik (kogo?)	znajomego	znajomą	pana Nowickiego	panią Nowicką
narzędnik (z kim?)	znajomym	znajomą	panem Nowickim	panią Nowicką

Uwaga Miejscownik jak celownik w rodzaju żeńskim: *o znajomej, o pani Nowickiej*; w męskim jak narzędnik: *o znajomym, o panu Nowickim*. W liczbie mnogiej: *moi znajomi, u Nowickich*.

Słowa

fachowiec	**usterka**	**wycena**
hydraulik	**awaria**	**gwarancja**
elektryk	**zepsuty**	**rachunek**
mechanik	**wadliwy**	**termin naprawy**
szewc	**naprawić**	**umówić wizytę**
krawiec	**naprawa**	**zgłosić usterkę**
warsztat samochodowy	**wymienić**	**reklamacja**
serwis	**części zamienne**	**obiecać**

» **Chciałbym / chciałabym zgłosić usterkę.** początek rozmowy z administracją

» **Kiedy może przyjść fachowiec?** pytanie o termin naprawy

» **Czy dostanę rachunek za naprawę?** prośba o dokument kosztów

Tekst

Cieknie kran w łazience

ANDRIJ Dzień dobry, mówi Andrij Bondar z bloku przy ulicy Kozielskiej, mieszkanie 14.

PANI BOŻENA Dzień dobry. W czym mogę pomóc?

ANDRIJ Od wczoraj w łazience cieknie kran. Podstawiłem miskę, ale woda kapała całą noc.

PANI BOŻENA Rozumiem. Czy woda leci też na podłogę?

ANDRIJ Na razie nie, ale sąsiad z dołu boi się, że go zalejemy.

PANI BOŻENA Wyślę do pana naszego hydraulika, pana Nowickiego. Zapewniam pana, że przyjdzie jutro między dziesiątą a dwunastą.

ANDRIJ Jutro jestem w pracy do czternastej. Czy może na niego poczekać moja żona?

PANI BOŻENA Oczywiście. Proszę mi podać jej numer telefonu. Pan Nowicki zadzwoni pół godziny wcześniej.

ANDRIJ Dziękuję. A kto płaci za naprawę?

PANI BOŻENA To zależy. Jeśli to usterka instalacji, zwykle płaci spółdzielnia. Jeśli zepsuł się kran, który kupił pan sam, zwykle płaci lokator. Pan Nowicki sprawdzi to na miejscu.

ANDRIJ A jeśli kran trzeba będzie wymienić?

PANI BOŻENA Wtedy pan Nowicki przygotuje wycenę i najpierw zapyta pana o zgodę.

ANDRIJ Bardzo dziękuję za pomoc.

PANI BOŻENA Nie ma za co. Obiecuję, że jutro kran będzie naprawiony.

Ćwiczenia

7.1 **Przeczytaj dialog. Zaznacz: P (prawda) albo F (fałsz).** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

1 Kran w łazience cieknie od tygodnia. P F

2 Pan Nowicki jest hydraulikiem. P F

3 Andrij będzie w domu jutro o dziesiątej. P F

4 Hydraulik zadzwoni przed wizytą. P F

5 Jeśli trzeba wymienić kran, hydraulik zrobi to bez pytania. P F

7.2 **Wpisz wyrazy z nawiasu w poprawnej formie.** EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

PRZYKŁAD Zadzwoń do (pan Nowicki) **pana Nowickiego**.

1 Wczoraj spotkałem w sklepie **(mój znajomy)** _____ z pracy.

2 Hydraulik przyszedł rano do **(pani Kowalska)** _____.

3 Rozmawiałam o naprawie z **(pan Nowicki)** _____.

4 Proszę oddać te klucze **(pan Jerzy)** _____.

5 Pielęgniarka pomaga **(chory)** _____ wstać z łóżka.

6 Często myślę o **(moi bliscy)** _____.

7.3 **Kto pomoże? Dopasuj problem 1-5 do fachowca A-F. Jeden fachowiec jest niepotrzebny.**

1. W kuchni nie działa gniazdko i nie ma prądu. ☐
2. Nowe spodnie są za długie. ☐
3. Samochód rano nie chce zapalić. ☐
4. Z rury pod zlewem leci woda. ☐
5. W bucie odkleiła się podeszwa. ☐

a) hydraulik
b) elektryk
c) mechanik
d) szewc
e) krawiec
f) informatyk

7.4 **Obietnice i zapewnienia. Zakreśl poprawną formę.**

1 Obiecuję, _____ zadzwonię jutro rano. **że** **żeby** **czy**

2 Zapewniam _____, że pralka będzie gotowa w piątek. **pana** **panu** **panem**

3 Mechanik _____, że naprawi auto do wtorku. **obiecał** **obiecać** **obiecany**

4 Może pani być _____, zajmę się tym. **spokojna** **spokojnie** **spokojną**

5 Dziękuję _____ szybką naprawę. **za** **na** **o**

7.5 **Miesiąc temu kupiłeś / kupiłaś pralkę. Teraz pralka nie wiruje. Napisz e-mail do sklepu (30-50 słów). Napisz, co i kiedy kupiłeś / kupiłaś, co nie działa, poproś o naprawę w ramach gwarancji i zapytaj o termin. Zachowaj formę oficjalną.** EGZAMIN: PISANIE

@ **Online:** Jednostka 7: Sprawy mieszkaniowe; Jednostka 9: Zakupy w internecie: zamówienie, zwrot, reklamacja (e-learning ŚCKM, centrum.klaster.org.pl)

ROZDZIAŁ 8

8 Kupuję i porównuję

Ogłoszenia, promocje i zwroty, pytania o stan rzeczy, rozmowa o cenie; siebie, sobie, sobą i tryb rozkazujący

Gramatyka w pigułce

Siebie, sobie, sobą i tryb rozkazujący

Zaimek zwrotny **się / siebie** pokazuje, że czynność wraca do tej samej osoby. Ma jedną formę dla wszystkich osób: *ja kupiłem sobie, ty kupiłeś sobie, oni kupili sobie*.

Tryb rozkazujący słyszymy w reklamie i w sklepie: *Kup teraz! Sprawdź ofertę! Zamów do piątku!* Forma grzeczna: *Proszę spróbować. Niech pan sprawdzi.*

Z przeczeniem zwykle używamy aspektu niedokonanego: *Nie kupuj w pośpiechu! Nie płać z góry!*

przypadek	forma	przykład
biernik	się / siebie	Myję się. Widzę siebie na zdjęciu.
dopełniacz	siebie	Zrobiłam to dla siebie.
celownik	sobie	Kupiłem sobie nową kurtkę.
narzędnik	sobą	Mam ze sobą paragon.
miejscownik	o sobie	Opowiedz coś o sobie.

Uwaga *Kupiłem sobie* znaczy: kupiłem dla siebie. Forma *kupiłem się* jest błędna.

Słowa

- **reklama**
- **promocja**
- **rabat**
- **kod rabatowy**
- **okazja**
- **przecena**
- **gwarancja**
- **zwrot towaru**
- **paragon**
- **faktura**
- **opis produktu**
- **rozmiar**
- **wymiary**
- **stan idealny**
- **używany**
- **działać bez zarzutu**
- **sprzedawca**
- **kupujący**
- **wystawić ogłoszenie**
- **negocjować cenę**
- **opuścić cenę**
- **odbiór osobisty**
- **płacić BLIK-iem**
- **gotówka**

» **Czy cena jest do negocjacji?** pytanie, czy można zapłacić mniej

» **Czy mogę to najpierw obejrzeć?** prośba o sprawdzenie rzeczy przed zakupem

» **Czy mogę to zwrócić, jeśli nie będzie pasować?** pytanie o zwrot w sklepie

Tekst

Używany rower dla syna

IRYNA Dzień dobry, dzwonię w sprawie roweru dla dziecka. Czy ogłoszenie jest jeszcze aktualne?

SPRZEDAWCA Dzień dobry. Tak, jest aktualne.

IRYNA Mam kilka pytań. Jaki ma rozmiar i w jakim jest stanie?

SPRZEDAWCA To rower dla dziecka w wieku od czterech do sześciu lat. Ma dwa lata, ale jest w bardzo dobrym stanie. Hamulce działają bez zarzutu.

IRYNA W ogłoszeniu jest cena dwieście pięćdziesiąt złotych. Czy może pan trochę opuścić?

SPRZEDAWCA Mogę opuścić do dwustu trzydziestu, jeśli odbierze go pani sama.

IRYNA Dobrze. Mieszkam w Rudzie Śląskiej, a pan?

SPRZEDAWCA W Zabrzu, blisko dworca. Niech pani przyjedzie jutro po południu i sprawdzi rower na miejscu.

IRYNA Świetnie. Czy mogę zabrać ze sobą syna, żeby wypróbował rower?

SPRZEDAWCA Oczywiście. Może pani zapłacić gotówką albo BLIK-iem.

IRYNA Zapłacę telefonem. Do zobaczenia jutro!

Ćwiczenia

8.1 **Przeczytaj dialog. Zaznacz: P (prawda) albo F (fałsz).** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

1 Rower jest nowy. ..... P F

2 Sprzedawca obniży cenę, jeśli Iryna sama odbierze rower. ..... P F

3 Sprzedawca mieszka w Rudzie Śląskiej. ..... P F

4 Syn Iryny może przyjechać z nią i wypróbować rower. ..... P F

5 Iryna zapłaci gotówką. ..... P F

8.2 **Wpisz: się, siebie, sobie albo sobą.** EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

PRZYKŁAD Kupiłam **sobie** nowy telefon na urodziny.

1 Czy masz przy _____ paragon?

2 Mam ze _____ tylko kartę, nie mam gotówki.

3 Ubierz _____ ciepło, jest zimno.

4 Zrobiłem to zdjęcie dla _____, nie do ogłoszenia.

5 Andrij i Siergiej pomagają _____ przy przeprowadzce.

8.3 **Zamień zdanie na polecenie dla jednej osoby (ty).**

PRZYKŁAD Musisz sprawdzić cenę. → **Sprawdź cenę!**

1 Musisz zamówić do piątku.

_____

2 Musisz przeczytać opis produktu.

_____

3 Nie możesz kupować w pośpiechu.

_____

4 Musisz zachować paragon.

_____

8.4 **Dopasuj pytanie kupującego 1-5 do odpowiedzi sprzedawcy A-F. Jedna odpowiedź jest niepotrzebna.**

1. Czy ogłoszenie jest aktualne? ☐
2. Ile ma lat? ☐
3. Czy ma jeszcze gwarancję? ☐
4. Czy cena jest do negocjacji? ☐
5. Czy wysyła pan paczką? ☐

a. Tak, rzecz jest jeszcze do kupienia.
b. Kupiłem go trzy lata temu.
c. Tak, jeszcze przez rok, mam dokument.
d. Mogę trochę opuścić.
e. Nie, tylko odbiór osobisty.
f. Jest czerwony z czarnymi elementami.

8.5 **Zakreśl słowo, które pasuje do zdania.**

1 Telefon nie ma żadnych rys. Jest w _____ stanie. **idealnym** **złym** **starym**

2 Sklep oddał mi pieniądze, bo zgłosiłam _____ towaru. **zwrot** **rabat** **dostawę**

3 Z kodem _____ zapłacisz 10% mniej. **rabatowym** **regularnym** **osobistym**

4 Kurtka kosztowała 400 zł, a teraz jest _____ do 250 zł.
przeceniona **negocjowana** **używana**

5 Sprzedawca wystawił mi _____ na firmę. **fakturę** **paragon** **gwarancję**

8.6 **Napisz ogłoszenie, że sprzedajesz używaną rzecz (30-50 słów). Napisz, co sprzedajesz, jaki ma stan, rozmiar albo kolor, ile kosztuje i jak można ją odebrać. Podaj sposób kontaktu.** EGZAMIN: PISANIE

@ **Online:** Jednostka 9: Zakupy w internecie: zamówienie, zwrot, reklamacja (e-learning ŚCKM, centrum.klaster.org.pl)

POWTÓRKA

P2 Powtórka 2

Rozdziały 5-8

P2.1 Wpisz słowo z nawiasu w odpowiedniej formie. EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

PRZYKŁAD Wczoraj odwiedziłam (pani Zielińska) **panią Zielińską**.

1 Kierownik dał klucze do magazynu **(pan Wiśniewski)** _____.

2 W sobotę byłam w kinie z **(moja znajoma)** _____ z kursu.

3 Od dwóch **(miesiąc)** _____ odkładamy na wakacje.

4 Po zakupach zostało mi na koncie mało **(pieniądze)** _____.

5 Na liście w urzędzie brakuje dwóch **(imię)** _____.

6 Siergiej kupił **(siebie)** _____ nowe buty na zimę.

P2.2 Zakreśl poprawną formę.

1 „Przepraszam, czy _____ tu zostawić rower?" „Niestety, tu nie wolno." **wolno** **trzeba** **mam**

2 Nie jestem pewna, _____ bank jest dziś otwarty. **czy** **że** **żeby**

3 Jestem pewna, _____ zapłaciłam już czynsz za ten miesiąc. **że** **czy** **żeby**

4 Nie _____ za towar z góry, jeśli nie znasz sprzedawcy! **płać** **zapłać** **płacisz**

5 Wzięłaś ze _____ parasol? Zaraz będzie padać. **sobą** **sobie** **siebie**

6 „Z kim wczoraj rozmawiałeś?" „Z _____ z pracy." **znajomym** **znajomy** **znajomego**

P2.3 Dopasuj pytanie 1-5 do odpowiedzi A-F. Jedna odpowiedź jest niepotrzebna.

1 Czy mogę zapłacić kartą? ☐

2 Kiedy pan może naprawić kran? ☐

3 Jakie dokumenty mam przynieść do zameldowania? ☐

4 Czy promocja jest jeszcze aktualna? ☐

5 Co mam zrobić, żeby podejść do okienka? ☐

a Niestety nie, przyjmujemy tylko gotówkę.

b Proszę wziąć numerek, automat stoi przy drzwiach.

c Na pewno przyjdę jutro przed dziesiątą.

d Tak, kod rabatowy działa jeszcze do niedzieli.

e Oryginał i kserokopię umowy najmu.

f Tak, mam przy sobie paragon.

P2.4 **Napisz zdanie jeszcze raz. Zacznij od słów w nawiasie.**

PRZYKŁAD Szef kazał mi przyjść wcześniej. (Mam...) → **Mam przyjść wcześniej.**

1 Elektryk kazał mi wyłączyć prąd w kuchni. **(Mam...)**

2 Nie możesz zostawiać kluczy pod wycieraczką. **(Nie...)**

3 Czy sklep przyjmie zwrot bez paragonu? **(Nie jestem pewna, czy...)**

4 Pan Nowicki naprawi pralkę do soboty. **(Jestem pewien, że...)**

Sprawdź się: czy już to umiesz?

- ☐ Umiem załatwić prostą sprawę w urzędzie i zapytać, co muszę przynieść.
- ☐ Umiem powiedzieć, że jestem czegoś pewien / pewna albo że nie jestem pewien / pewna.
- ☐ Umiem odmienić słowa pieniądze, miesiąc, imię i zwierzę.
- ☐ Umiem odmienić nazwiska na -ski i -cki oraz słowa znajomy i chory.
- ☐ Umiem użyć form siebie, sobie, sobą i dać komuś polecenie albo radę w trybie rozkazującym.

ROZDZIAŁ 9

9 Coś się stało

Wypadek na ulicy, telefon pod numer alarmowy, jak przekazać, co ktoś powiedział

Gramatyka w pigułce

Mowa zależna i zaimek swój

Cudze słowa przekazujemy przez **że** (informacja), **czy** (pytanie tak / nie), *gdzie, kiedy, co* (inne pytania) albo **żeby** (prośba). Czas zostaje jak w oryginale, zmienia się tylko osoba: *„Boli mnie noga.” → Powiedziała, że boli ją noga.*

Po **żeby** czasownik ma formę jak w czasie przeszłym: *„Proszę zostać.” → Poprosiła, żebym został.*

Swój stoi zamiast *jego, jej* (często też zamiast *mój*), gdy właścicielem jest podmiot: *Andrij szuka swojego telefonu* (własnego). *Andrij szuka jego telefonu*: telefonu innego mężczyzny.

rodzaj zdania	dokładne słowa	mowa zależna
informacja	„Upadłam na schodach.”	Powiedziała, że upadła na schodach.
pytanie tak / nie	„Czy może pani wstać?”	Zapytał ją, czy może wstać.
pytanie z gdzie, co, kiedy	„Gdzie pan jest?”	Zapytała, gdzie jestem.
prośba, polecenie	„Proszę nie ruszać rannego.”	Poprosiła, żebym nie ruszał rannego.
swój	„Zgubiłem mój portfel.”	Powiedział, że zgubił swój portfel.

Uwaga Po polsku w mowie zależnej nie cofamy czasu: *Mówiła, że jest zmęczona*, jeśli była zmęczona w chwili, gdy to mówiła.

Słowa

- **wypadek**
- **stłuczka**
- **zdarzenie**
- **świadek**
- **poszkodowany**
- **ranny**
- **karetka**
- **straż pożarna**
- **policja**
- **dyspozytor**
- **numer alarmowy 112**
- **wezwać pomoc**
- **udzielić pierwszej pomocy**
- **stracić przytomność**
- **krwawić**
- **złamać rękę**
- **skręcić nogę**
- **poślizgnąć się**
- **przewrócić się**
- **potrącić pieszego**
- **przejście dla pieszych**
- **oblodzony chodnik**
- **ratownik medyczny**
- **na szczęście**

» **Proszę szybko przyjechać, jest ranna osoba.** wezwanie pomocy przez telefon

» **Czy wszystko w porządku? Może pan / pani wstać?** pytanie do osoby, która upadła

» **Byłem / byłam świadkiem zdarzenia.** informacja dla policji albo ratownika

Tekst

Rano na oblodzonym przystanku

We wtorek rano Natalia czekała na tramwaj w Bytomiu. Chodnik był oblodzony. Starsza pani biegła do tramwaju, poślizgnęła się i przewróciła. Nie mogła wstać i trzymała się za rękę.

Natalia od razu zadzwoniła pod numer alarmowy 112. Dyspozytorka zapytała, gdzie dokładnie jest przystanek i czy poszkodowana jest przytomna. Natalia odpowiedziała, że pani jest przytomna, ale bardzo boli ją ręka. Dyspozytorka poprosiła, żeby Natalia nie ruszała poszkodowanej i została z nią do przyjazdu karetki.

Karetka przyjechała po dziesięciu minutach. Ratownik powiedział, że ręka jest chyba złamana i że zabiorą panią do szpitala. Natalia zostawiła swój numer telefonu, bo była jedynym świadkiem.

Do pracy Natalia spóźniła się o pół godziny. Opowiedziała kierownikowi, co się stało. Pan Marek powiedział, że dobrze zrobiła, i zapytał, czy sama dobrze się czuje. Potem dodał, że zimą warto nosić buty z dobrą podeszwą.

Ćwiczenia

9.1 **Przeczytaj tekst. Zaznacz: P (prawda) albo F (fałsz).** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

1 Starsza pani przewróciła się, bo chodnik był śliski. P F

2 Natalia najpierw zadzwoniła do rodziny poszkodowanej. P F

3 Dyspozytorka poprosiła Natalię, żeby została z poszkodowaną. P F

4 Karetka przyjechała po pół godzinie. P F

5 Natalia zostawiła swój numer telefonu, bo widziała wypadek. P F

9.2 **Przekaż słowa w mowie zależnej (powiedział, zapytał, poprosił). Zachowaj kolejność słów.**
EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

PRZYKŁAD „Jestem zmęczona.” (Olena) → **Olena powiedziała, że jest zmęczona.**

1 „Boli mnie głowa.” **(Andrij)**

2 „Czy ktoś widział wypadek?” **(policjant)**

3 „Proszę zadzwonić jutro.” **(lekarka do Iryny)**

4 „Zostawiłem w autobusie mój plecak.” **(Siergiej)**

9.3 **Swój czy jego / jej? Zakreśl poprawną formę. W nawiasie jest właściciel.**

1 Olena zapomniała _____ klucza i nie mogła wejść do domu. **(klucz Oleny)** **swojego** **jej**

2 Andrij pożyczył Siergiejowi rower. W sobotę Siergiej oddał Andrijowi _____ rower. **(rower Andrija)** **swój** **jego**

3 Natalia codziennie dzwoni do _____ mamy. **(mama Natalii)** **swojej** **jej**

4 To jest pan Marek, a to _____ żona. **(żona pana Marka)** **swoja** **jego**

5 Iryna zgubiła _____ telefon na przystanku. **(telefon Iryny)** **swój** **jej**

9.4 **Dopasuj słowo 1-5 do definicji A-F. Jedna definicja jest niepotrzebna.**

1 świadek ☐
2 poszkodowany ☐
3 dyspozytor ☐
4 stłuczka ☐
5 karetka ☐

a) osoba, która widziała zdarzenie
b) mały wypadek samochodowy, bez rannych
c) osoba, która odbiera telefon alarmowy i wysyła pomoc
d) samochód, który wiezie chorego do szpitala
e) osoba, której w wypadku stała się krzywda
f) osoba, która naprawia samochody

9.5 **Uzupełnij zdania słowami z listy. Zmień formę, jeśli trzeba. Jedno słowo jest niepotrzebne.**

karetka **świadek** **przytomność** **pomoc** **poślizgnąć się** **krwawić**

1 Kierowca stracił _____ i ratownicy zabrali go do szpitala.

2 Na kursie uczymy się, jak udzielić pierwszej _____.

3 Chodnik był oblodzony i pani Bożena _____ przed sklepem.

4 Policja szuka _____, który widział wypadek na skrzyżowaniu.

5 Ratownicy wnieśli rannego do _____.

9.6 **Spóźniłeś się / spóźniłaś się do pracy, bo byłeś / byłaś świadkiem zdarzenia na ulicy. Napisz e-mail do kierownika (30-50 słów): co się stało, dlaczego się spóźniłeś / spóźniłaś i kiedy odpracujesz ten czas. Zachowaj formę oficjalną.** EGZAMIN: PISANIE

@ **Online:** Jednostka 10: Zdarzenia na drodze i w mieście; Jednostka 11: Wiadomości i media (e-learning ŚCKM, centrum.klaster.org.pl)

ROZDZIAŁ 10

10 Moje osiedle

Czego brakuje na osiedlu, spotkanie mieszkańców, petycja i segregacja odpadów

Gramatyka w pigułce

Dopełniacz w zdaniu i celownik

Po *nie ma, brakuje, zabrakło, przybyło* i po *dużo, mało* rzeczownik stoi w **dopełniaczu**: *nie ma parkingu, brakuje ławek, przybyło rodzin*. Czasownik ma formę 3. osoby liczby pojedynczej, w czasie przeszłym rodzaj nijaki.

Celownik odpowiada na pytania **komu? czemu?** Stoi po *dać, pomagać, dziękować, podobać się, przyglądać się* i po *dzięki, przeciw (przeciwko)*.

Końcówki celownika: męski **-owi** (*sąsiadowi*), kilka słów **-u** (*panu, psu*), nijaki **-u** (*dziecku*), żeński **-e** albo **-i / -y** (*mamie, ulicy*), liczba mnoga zawsze **-om** (*sąsiadom, dzieciom*).

kto? co?	kogo? czego? (nie ma, brakuje)	komu? czemu? (dzięki, pomagam)
parking	nie ma parkingu	parkingowi
sąsiad, pan	sąsiada, pana	sąsiadowi, panu
dziecko	dziecka	dziecku
mama, ulica	mamy, ulicy	mamie, ulicy
ławki, mieszkańcy	ławek, mieszkańców	ławkom, mieszkańcom

Uwaga Przymiotnik w celowniku: *mojemu mężowi, starszej sąsiadce, wszystkim mieszkańcom*.

Słowa

- **rada dzielnicy**
- **dzielnica**
- **osiedle**
- **mieszkańcy**
- **spotkanie z mieszkańcami**
- **zgłosić pomysł**
- **plac zabaw**
- **ławka**
- **przejście dla pieszych**
- **miejsca parkingowe**
- **oświetlenie**
- **tablica ogłoszeń**
- **brakować**
- **przybyć**
- **zależy mi na**
- **wszystko mi jedno**
- **segregować śmieci**
- **odpady bio**
- **pojemnik na szkło**
- **wycinka drzew**
- **sadzić drzewa**
- **petycja**
- **zbierać podpisy**
- **sprzeciwiać się**

» **Chciałbym / chciałabym zgłosić pomysł.** początek wypowiedzi na spotkaniu albo w e-mailu

» **Gdzie mogę podpisać petycję?** pytanie w administracji osiedla

» **Do którego pojemnika to wyrzucić?** pytanie o segregację odpadów

Tekst

Drzewa czy parking?

Rada dzielnicy zaprasza mieszkańców Sośnicy na spotkanie w sprawie zieleni na osiedlu. Spotkanie odbędzie się w czwartek o 18:00 w szkole podstawowej. W ostatnich latach przybyło na osiedlu rodzin z dziećmi, a nadal brakuje placów zabaw i ławek. Urzędnicy pokażą dwa projekty: nowy parking za blokami albo mały park z placem zabaw. Własne pomysły można zgłaszać do końca miesiąca przez formularz na stronie miasta.

Olena: Jestem przeciwko parkingowi. Latem drzewa za blokiem dają cień dzieciom. Zbieramy podpisy pod petycją, bo wielu sąsiadom ten plan się nie podoba.

Siergiej: Wszystko mi jedno, który projekt wygra. Zależy mi tylko na oświetleniu, bo wieczorem na naszej ulicy nic nie widać.

Pani Bożena: Ja na pewno przyjdę. Powiem o spotkaniu sąsiadce z trzeciego piętra i pomogę starszym mieszkańcom dojść do szkoły.

Ćwiczenia

10.1 **Przeczytaj tekst. Zakreśl poprawną odpowiedź a, b albo c.** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

1 Spotkanie dotyczy **zieleni na osiedlu.** / **nowej szkoły.** / **remontu drogi.**

2 Spotkanie odbędzie się **w szkole podstawowej.** / **w urzędzie miasta.** / **w bibliotece.**

3 Na osiedlu brakuje **placów zabaw i ławek.** / **przystanków.** / **sklepów.**

4 Olena nie chce, żeby
za blokami powstał parking. / **w parku był plac zabaw.** / **sąsiedzi podpisywali petycję.**

5 Dla Siergieja najważniejsze jest **oświetlenie ulicy.** / **nowy parking.** / **plac zabaw.**

10.2 **Napisz zdanie przeczące.**

PRZYKŁAD Na osiedlu jest siłownia. → **Na osiedlu nie ma siłowni.**

1 Przy szkole jest przejście dla pieszych.

2 W parku są ławki.

3 Na naszej ulicy jest oświetlenie.

4 W dzielnicy są miejsca parkingowe.

10.3 **Wpisz wyrazy z nawiasu w odpowiedniej formie.** EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

PRZYKŁAD Na osiedlu brakuje (drzewa) **drzew**.

1 W naszej szkole brakuje **(nauczyciele)** _____.

2 Na osiedlu przybyło **(nowe bloki)** _____.

3 Na spotkaniu zabrakło nam **(czas)** _____ na wszystkie pytania.

4 Na spotkanie przyszło dużo **(mieszkańcy)** _____.

5 W tym roku miastu brakuje **(pieniądze)** _____ na remont.

6 Na sali było mało **(wolne krzesła)** _____.

10.4 **Wpisz słowa z nawiasu w celowniku.** EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

PRZYKŁAD Pomagam (starsza sąsiadka) **starszej sąsiadce** nosić zakupy.

1 Dziękujemy **(wszyscy mieszkańcy)** _____ za segregację.

2 Ten plan nie podoba się **(mój mąż)** _____.

3 Daj **(pies)** _____ wodę, jest gorąco.

4 Dzięki **(nowe drzewa)** _____ ulica jest zielona.

5 Pani Bożena wysłała e-mail **(pan Marek)** _____.

6 Przyglądamy się **(stare drzewo)** _____ w parku.

10.5 **Gdzie to wyrzucisz? Dopasuj odpady 1-5 do miejsca A-F. Jedno miejsce jest niepotrzebne.**

1 stare gazety ☐

2 słoik po dżemie ☐

3 puszka po napoju ☐

4 skórka od banana ☐

5 bateria z pilota ☐

a) niebieski pojemnik (papier)

b) zielony pojemnik (szkło)

c) żółty pojemnik (metale i tworzywa sztuczne)

d) brązowy pojemnik (odpady bio)

e) specjalny pojemnik na zużyte baterie

f) pojemnik na przeterminowane leki w aptece

10.6 **Napisz e-mail do rady dzielnicy (30-50 słów). Zgłoś pomysł na zmianę na Twoim osiedlu. Napisz, czego brakuje, dlaczego to dla Ciebie ważne i kto z tego skorzysta. Zachowaj formę oficjalną.** EGZAMIN: PISANIE

@ **Online:** Jednostka 7: Sprawy mieszkaniowe; Jednostka 11: Wiadomości i media (e-learning ŚCKM, centrum.klaster.org.pl)

ROZDZIAŁ 11

11 Skąd wiemy, co się dzieje

Wiadomości w internecie i w gazecie, jak sprawdzić informację, e-mail do redakcji; przeczenie i wołacz

Gramatyka w pigułce

Nikt, nic, żaden i wołacz

Przeczenie po polsku jest **podwójne**: *nikt nie, nic nie, nigdy nie, żaden nie*. *Nikt nic nie wie.* Bez *nie* zdanie jest błędne.

Żaden, żadna, żadne odmienia się jak przymiotnik: *Nie czytam żadnej gazety.* Po *nie* dopełnienie jest w dopełniaczu: *mam czas → nie mam czasu*.

Wołacz to forma, którą zwracamy się do kogoś: *Panie Marku! Pani Ewo!* W oficjalnym e-mailu: *Szanowny Panie, Szanowna Pani, Szanowni Państwo*.

przypadek	nikt	nic
mianownik	nikt nie dzwonił	nic się nie stało
dopełniacz	nie ma nikogo	nie boję się niczego
biernik	nie widzę nikogo	nie widzę nic
narzędnik	z nikim	z niczym
miejscownik	o nikim	o niczym

Uwaga Wołacz imion: *Marek → Marku, Tomasz → Tomaszu, Ewa → Ewo, Anna → Anno, Natalia → Natalio*. Wśród znajomych często słyszymy mianownik: *Natalia, chodź!*

Słowa

- **wiadomości**
- **portal informacyjny**
- **gazeta lokalna**
- **media społecznościowe**
- **dziennikarz**
- **dziennikarka**
- **redakcja**
- **artykuł**
- **nagłówek**
- **wywiad**
- **reportaż**
- **rzecznik prasowy**
- **komunikat**
- **przewoźnik**
- **źródło informacji**
- **sprawdzić źródło**
- **fałszywa informacja**
- **plotka**
- **udostępnić post**
- **komentarz**
- **transmisja na żywo**
- **wiarygodny**
- **objazd**
- **grupa osiedlowa**

» **Skąd o tym wiesz?** pytanie o źródło informacji

» **Czy jest link do tej informacji?** prośba o sprawdzone źródło

» **Piszę w sprawie artykułu z dnia...** początek e-maila do redakcji

Tekst

Autobusy nie jeżdżą?

ANDRIJ Natalio, widziałaś post w grupie osiedlowej? Ktoś napisał, że od jutra w Gliwicach nie będzie jeździł żaden autobus.

NATALIA Widziałam. Ale nikt nie podał źródła. Nie ma tam żadnego linku do strony miasta ani do przewoźnika.

ANDRIJ Pod postem jest już sto komentarzy. Ludzie piszą, że nie pójdą jutro do pracy.

NATALIA Tak właśnie działają fałszywe informacje. Ktoś coś napisze, nikt nic nie sprawdza i wszyscy to udostępniają.

ANDRIJ To jak to sprawdzić?

NATALIA Najprościej na stronie przewoźnika albo w lokalnym portalu informacyjnym. Zobacz, tu jest komunikat z dzisiaj: autobusy jeżdżą normalnie, tylko linia 4 ma objazd z powodu remontu.

ANDRIJ Czyli nic się nie stało. Trochę mi wstyd, bo już wysłałem ten post mojemu bratu.

NATALIA Nic nie szkodzi. Napisz do niego, że to nieprawda, i dodaj link do komunikatu.

ANDRIJ Dobrze. Od dziś nie udostępniam niczego, czego nie sprawdzę.

NATALIA Świetnie. Zawsze warto sprawdzić, kto podał informację.

Ćwiczenia

11.1 **Przeczytaj dialog. Zakreśl poprawną odpowiedź a, b albo c.** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

1 Autor posta w grupie osiedlowej napisał, że

od jutra autobusy nie będą jeździć. / **bilety będą droższe.** / **linię 4 zamkną na zawsze.**

2 Natalia nie wierzy temu postowi, bo **napisał go jej znajomy.** / **nie ma w nim źródła.** / **ma dużo komentarzy.**

3 Według komunikatu autobusy **nie jeżdżą.** / **jeżdżą normalnie, jedna linia ma objazd.** / **jeżdżą tylko rano.**

4 Andrij wysłał post **swojemu bratu.** / **kierownikowi.** / **Natalii.**

5 Na końcu Andrij postanawia, że

usunie konto. / **będzie sprawdzać informacje przed udostępnieniem.** / **napisze artykuł.**

11.2 **Odpowiedz przecząco. Użyj nikt, nic, żaden albo nigdy i słowa nie.** EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

PRZYKŁAD Ktoś dzwonił? → **Nie, nikt nie dzwonił.**

1 Coś się stało?

2 Czytasz jakąś gazetę?

3 Z kimś o tym rozmawiałeś?

4 Czy ktoś to sprawdził?

11.3 **Wpisz słowa z nawiasu w wołaczu.**

PRZYKŁAD (pani Ewa) **Pani Ewo**, mam pytanie.

1 **(pan Marek)** _____, czy mogę dziś wyjść wcześniej?

2 **(Anna)** _____, chodź na obiad!

3 Szanowny **(Pan)** _____, piszę w sprawie artykułu.

4 **(Tomasz)** _____, gdzie jesteś?

5 Dziękuję za pomoc, **(pani Natalia)** _____!

11.4 **Dopasuj słowo 1-5 do definicji A-F. Jedna definicja jest niepotrzebna.**

1 nagłówek ☐

2 rzecznik prasowy ☐

3 źródło ☐

4 transmisja na żywo ☐

5 plotka ☐

a tytuł artykułu

b osoba, która mówi mediom w imieniu firmy albo urzędu

c miejsce, z którego pochodzi informacja

d program, który oglądamy w tej samej chwili, w której się dzieje

e niesprawdzona informacja o kimś albo o czymś

f osoba, która drukuje gazety

11.5 **W lokalnym portalu jest artykuł o festynie na Twoim osiedlu, ale podano w nim złą godzinę. Napisz e-mail do redakcji (30-50 słów). Przedstaw się, napisz, o jaki artykuł chodzi i jaki jest błąd, poproś o poprawkę. Zachowaj formę oficjalną.** EGZAMIN: PISANIE

@ **Online:** Jednostka 11: Wiadomości i media (e-learning ŚCKM, centrum.klaster.org.pl)

ROZDZIAŁ 12

12 Wolny weekend i święta

Wycieczka i kultura w wolny dzień, opinia o miejscu, święta i zwyczaje na Śląsku

Gramatyka w pigułce

O + miejscownik i pytania jaki, który, czyj

Po *mówić, opowiadać, myśleć, marzyć, czytać* stoi **o + miejscownik**. Liczba pojedyncza ma zwykle **-e** ze zmianą spółgłoski (*o filmie, o książce*) albo **-u** (*o festiwalu, o Śląsku*), liczba mnoga **-ach** (*o koncertach*).

Jaki? pyta o cechę (*Jaki to zwyczaj? Stary.*), **który?** o wybór z kilku (*Który dzień jest wolny?*), **czyj?** o właściciela (*Czyj to przepis? Mojej mamy.*). Wszystkie odmieniają się jak przymiotnik.

O datę pytamy w dopełniaczu: *Którego jest Barbórka? Czwartego grudnia.* Opinia o wydarzeniu: *Podobało mi się. Polecam.*

mianownik	o + miejscownik	pytanie
film	o filmie	O jakim filmie mówisz?
koncert	o koncercie	O którym koncercie czytałeś?
festiwal	o festiwalu	O jakim festiwalu marzysz?
książka	o książce	O czyjej książce rozmawiacie?
święta	o świętach	O których świętach opowiadasz?

Uwaga Przymiotnik w miejscowniku: *o nowym filmie, o ciekawej wystawie, o polskich zwyczajach*.

Słowa

wydarzenie kulturalne	**bilet ulgowy**	**tradycja**
seans	**wstęp wolny**	**zwyczaj**
koncert	**rezerwacja**	**obchodzić święto**
festiwal	**recenzja**	**składać życzenia**
wystawa	**polecić komuś**	**Barbórka**
muzeum	**zabawny**	**tłusty czwartek**
zwiedzanie	**zabytkowa kopalnia**	**poczęstunek**
przewodnik	**dzień wolny od pracy**	**przepis**

- **Czy są jeszcze wolne miejsca?** pytanie o bilety
- **Czy jest bilet ulgowy dla dzieci?** pytanie w kasie
- **Wszystkiego dobrego z okazji święta!** krótkie życzenia dla kolegów

Tekst

Grudniowy weekend Andrija

Na początku grudnia mieliśmy wolny weekend, więc pojechałem z rodziną do zabytkowej kopalni w Zabrzu. Długo o tym marzyliśmy, bo nasz syn bardzo interesuje się historią Śląska. Bilety kupiłem przez internet, ale na miejscu też były wolne miejsca.

Zwiedzanie trwało około dwóch godzin. Przewodnik opowiadał o pracy górników i o ich zwyczajach. Mówił szybko, ale zrozumiałem prawie wszystko. Na dole jest chłodno, więc warto wziąć ciepłą kurtkę.

Od przewodnika dowiedziałem się też, czym jest Barbórka. To święto górników, obchodzone czwartego grudnia. W tym tygodniu w mojej firmie był z tej okazji mały poczęstunek. Koleżanka z pracy przyniosła ciasto według przepisu swojej mamy, a ja pierogi z ziemniakami.

Moim zdaniem kopalnia to jedno z najciekawszych miejsc na Śląsku. Polecam ją każdemu, kto chce lepiej poznać region, w którym mieszka.

Ćwiczenia

12.1 **Przeczytaj tekst. Zakreśl poprawną odpowiedź a, b albo c.** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

1 Andrij pojechał do kopalni **sam.** / **z rodziną.** / **z kolegami z pracy.**

2 Zwiedzanie trwało **około godziny.** / **około dwóch godzin.** / **cały dzień.**

3 Przewodnik **mówił bardzo wolno.** / **opowiadał o pracy górników i ich zwyczajach.** / **nie odpowiadał na pytania.**

4 Andrij radzi, żeby **wziąć ciepłą kurtkę.** / **kupować bilety tylko na miejscu.** / **nie zabierać dzieci.**

5 Barbórka to **nazwa kopalni w Zabrzu.** / **święto górników.** / **ciasto koleżanki Andrija.**

12.2 **Wpisz słowa z nawiasu w miejscowniku.** EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

PRZYKŁAD Rozmawialiśmy długo o (ten film) **tym filmie**.

1 Czytałam w gazecie o **(nowa wystawa)** _____.

2 Przewodnik opowiadał o **(dawni górnicy)** _____.

3 Marzę o **(koncert)** _____ mojego ulubionego zespołu.

4 Na kursie mówimy o **(polskie festiwale)** _____.

5 Siergiej często myśli o **(swoje dzieci)** _____.

6 Przeczytałem dużo dobrego o **(to muzeum)** _____.

12.3 **Zakreśl poprawne słowo.** EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

1 „_____ to kartka?” „Pani Bożeny.” **Czyja** **Która** **Jaka**

2 „_____ jest Barbórka?” „Czwartego grudnia.” **Którego** **Jakiego** **Czyjego**

3 „_____ jest ten zwyczaj?” „Bardzo stary i ciekawy.” **Jaki** **Który** **Czyj**

4 „Z _____ kolegą idziesz na poczęstunek?” „Z Andrijem.” **którym** **jakim** **czyim**

5 „_____ dzieci bawią się w ogrodzie?” „Naszych sąsiadów.” **Czyje** **Które** **Jakie**

12.4 **Dopasuj słowo 1-5 do opisu A-F. Jeden opis jest niepotrzebny.**

1. bilet ulgowy ☐
2. Barbórka ☐
3. wstęp wolny ☐
4. tłusty czwartek ☐
5. przewodnik ☐

a. tańszy bilet, np. dla ucznia albo seniora
b. święto górników, 4 grudnia
c. za wejście nie trzeba płacić
d. dzień, w którym je się dużo pączków
e. osoba, która oprowadza grupę po muzeum
f. osoba, która gra w filmie

12.5 **Napisz ogłoszenie dla zespołu w pracy (30-50 słów) o poczęstunku z okazji święta. Napisz, kiedy i gdzie będzie spotkanie, co można przynieść i do kiedy trzeba potwierdzić udział.** EGZAMIN: PISANIE

@ **Online:** Jednostka 13: Polska w kalendarzu (e-learning ŚCKM, centrum.klaster.org.pl)

POWTÓRKA

P3 Powtórka 3

Rozdziały 9-12

P3.1 Wpisz słowa z nawiasu w odpowiedniej formie.

PRZYKŁAD Na przystanku brakuje (rozkład jazdy) **rozkładu jazdy**.

1 W przychodni na naszym osiedlu brakuje **(lekarze)** _____.

2 Pani Bożena podziękowała **(sąsiadka)** _____ za pomoc.

3 Nie dostałam **(żadna)** _____ wiadomości od przewoźnika.

4 Na spotkaniu rozmawialiśmy o **(nowy plac zabaw)** _____.

5 **(pani Bożena)** _____, czy wie pani, kiedy jest zebranie?

6 Pomóż **(ten starszy pan)** _____ przejść przez ulicę.

P3.2 Zakreśl poprawną formę.

1 „Czy widziała pani wypadek?" Policjant zapytał mnie, _____ widziałam wypadek. **czy** **że** **żeby**

2 „Proszę wezwać karetkę!" Kierowca poprosił Siergieja, _____ wezwał karetkę. **żeby** **że** **czy**

3 Natalia pożyczyła mi _____ słownik, bo zapomniałem swojego. **(słownik Natalii)** **swój** **jej** **mój**

4 Siergiej często naprawia Andrijowi _____ samochód. **(samochód Andrija)** **jego** **swój**

5 Zebranie skończyło się szybko, bo _____ nie miał pytań. **nikt** **ktoś** **każdy**

6 „_____ jest ten rower pod klatką?" „Pana Marka." **Czyj** **Jaki** **Który**

P3.3 Dopasuj wyjaśnienie 1-5 do słowa A-F. Jedno słowo jest niepotrzebne.

1 tekst, w którym ktoś ocenia film, książkę albo koncert ..... ☐

2 inna droga, którą jedzie autobus, kiedy ulica jest zamknięta ..... ☐

3 jedzenie i napoje dla gości na spotkaniu ..... ☐

4 pismo z podpisami mieszkańców, którzy o coś proszą ..... ☐

5 osoba, która przyjeżdża karetką i pomaga rannym ..... ☐

a objazd

b petycja

c ratownik medyczny

d recenzja

e poczęstunek

f stłuczka

P3.4 **Przeczytaj ogłoszenie. Zaznacz: P (prawda) albo F (fałsz).** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

Co zmienimy w parku?

Rada dzielnicy w Bytomiu zaprasza mieszkańców na spotkanie w sprawie parku. Wiele osób pisało do nas, że w parku brakuje ławek i oświetlenia. Spotkanie odbędzie się w czwartek o 18:00 w bibliotece, a nie w szkole, jak w zeszłym roku. Każdy może zgłosić swój pomysł. Jeśli nie możesz przyjść, wyślij pomysł e-mailem do poniedziałku. Po spotkaniu zapraszamy na mały poczęstunek.

1 Mieszkańcy pisali, że w parku jest za mało ławek. ..... (P) (F)

2 Spotkanie odbędzie się w szkole. ..... (P) (F)

3 Pomysły można zgłaszać tylko na spotkaniu. ..... (P) (F)

4 Rada dzielnicy chce poznać pomysły mieszkańców. ..... (P) (F)

5 Po spotkaniu goście dostaną coś do jedzenia. ..... (P) (F)

Sprawdź się: czy już to umiesz?

- ☐ Umiem opowiedzieć, co się stało na ulicy, i wezwać pomoc.
- ☐ Umiem przekazać, co ktoś powiedział, o co zapytał albo o co poprosił.
- ☐ Umiem powiedzieć, czego brakuje na moim osiedlu, i użyć celownika.
- ☐ Umiem zbudować zdanie z nikt, nic, żaden i zwrócić się do kogoś w wołaczu.
- ☐ Umiem opowiedzieć o wolnym dniu i zapytać: jaki, który, czyj.

ROZDZIAŁ 13

13 Kilka lat na Śląsku

Życie na Śląsku po przeprowadzce, porównania, wspomnienia; liczebniki w przypadkach, od, przez, temu, za

Gramatyka w pigułce

Od, przez, temu, za. Liczebniki w zdaniu

od + dopełniacz: coś trwa do dziś (*mieszkam tu od trzech lat*). **przez** + biernik: coś trwało i się skończyło (*przez pięć lat pracowałam w szkole*). **temu**: kiedy w przeszłości (*dwa lata temu*). **za** + biernik: kiedy w przyszłości (*za miesiąc*).

Po *od* liczebnik stoi w dopełniaczu: *od dwóch, od pięciu*. Po *z* (razem z kimś) stoi w narzędniku: *z dwoma kolegami, z pięcioma osobami*.

ile?	od... (dopełniacz)	z... (narzędnik)
dwa, dwie	od dwóch	z dwoma / z dwiema
trzy	od trzech	z trzema
cztery	od czterech	z czterema
pięć	od pięciu	z pięcioma
dwadzieścia	od dwudziestu	z dwudziestoma

Uwaga Porównujemy tak: *inny niż w domu, taki sam jak u nas, podobny do naszego, w porównaniu z Charkowem*.

Słowa

przeprowadzić się	**zwyczaj**	**znajomi**
przyjechać	**różnica**	**sąsiedzi**
wyjechać	**podobieństwo**	**kontakt z rodziną**
ojczyzna	**porównywać**	**rozmawiać przez internet**
rodak	**w porównaniu z**	**na początku**
cudzoziemiec	**taki sam jak**	**z czasem**
tęsknić za kimś	**inny niż**	**pierwsze tygodnie**
przyzwyczaić się do czegoś	**czuć się jak w domu**	**na szczęście**

» **Od jak dawna pan / pani tu mieszka?** pytanie o czas pobytu

» **U nas jest inaczej niż tutaj.** porównanie z krajem pochodzenia

» **Na początku było mi trudno.** opowiadanie o pierwszych tygodniach

Tekst

Natalia: moje trzy lata na Śląsku

Przyjechałam na Śląsk, do Gliwic, trzy lata temu z dwójką dzieci. Wcześniej przez dziesięć lat pracowałam w Charkowie jako księgowa. Pierwsze tygodnie były trudne. Nie znałam języka i bardzo tęskniłam za mamą. Na szczęście sąsiedzi byli dla nas bardzo życzliwi. Pani z trzeciego piętra pomogła mi zapisać dzieci do szkoły.

Na początku wszystko porównywałam. Sklepy w niedzielę są tu zwykle zamknięte, a u nas były otwarte codziennie. Ludzie częściej mówią „dzień dobry" w windzie. Jedzenie jest podobne, ale chleb jest inny niż w domu.

Od dwóch lat pracuję w biurze rachunkowym, na razie jako asystentka. Z czasem zaczęłam radzić sobie sama: mam umowę, sama wynajmuję mieszkanie i jeżdżę samochodem. Z rodziną rozmawiam przez internet prawie codziennie. Za rok chcę zdać egzamin B1, a potem znowu pracować jako księgowa.

Ćwiczenia

13.1 **Przeczytaj tekst. Zaznacz: P (prawda) albo F (fałsz).** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

1 Natalia mieszka w Gliwicach od trzech lat. ..... P F

2 W Charkowie Natalia pracowała w szkole. ..... P F

3 Sąsiadka pomogła Natalii zapisać dzieci do szkoły. ..... P F

4 Według Natalii chleb w Polsce jest taki sam jak w domu. ..... P F

5 Teraz Natalia pracuje jako księgowa. ..... P F

13.2 **Zakreśl poprawne słowo.**

1 Mieszkam w Gliwicach _____ trzech lat. od przez za

2 _____ pięć lat pracowałam w szkole, potem zmieniłam pracę. Od Przez Za

3 Przyjechałem do Polski rok _____. za od temu

4 Egzamin mam _____ dwa tygodnie. za temu od

5 Sklep jest otwarty _____ ósmej _____ dwudziestej.

od ... do przez ... za za ... od

13.3 **Wpisz liczebnik z nawiasu w poprawnej formie.**

PRZYKŁAD Czekam na list od (dwa) **dwóch** tygodni.

1 Mieszkam w Zabrzu od **(trzy)** _____ lat.

2 Przyjechał do Polski z **(dwa)** _____ kolegami.

3 Rozmawiałam już z **(pięć)** _____ pracodawcami.

4 Pracuję w tej firmie od **(cztery)** _____ miesięcy.

5 Czekam na odpowiedź z urzędu od **(dziesięć)** _____ dni.

6 Na kursie jestem z **(dwadzieścia)** _____ osobami.

13.4 **Napisz, kiedy to było. Użyj słowa „temu”.**

PRZYKŁAD Przeprowadziłam się w maju. Teraz jest sierpień. → **Przeprowadziłam się trzy miesiące temu.**

1 Zacząłem pracę w poniedziałek. Dziś jest czwartek.

2 Kurs zaczął się w październiku. Teraz jest grudzień.

3 Zadzwoniłam do urzędu o 9:00. Teraz jest 11:00.

4 Sąsiedzi wprowadzili się w sobotę. Dziś jest poniedziałek.

13.5 **Dopasuj słowo 1-5 do wyjaśnienia A-F. Jedno wyjaśnienie jest niepotrzebne.**

1. ojczyzna ☐
2. rodak ☐
3. tęsknić ☐
4. przyzwyczaić się ☐
5. cudzoziemiec ☐

a. kraj, z którego ktoś pochodzi
b. osoba z tego samego kraju co ja
c. chcieć być z kimś, kogo nie ma blisko
d. po jakimś czasie uznać coś za normalne
e. osoba z innego kraju
f. osoba, która mieszka obok

13.6 **Napisz ogłoszenie do grupy mieszkańców osiedla (30-50 słów). Szukasz osoby, która porozmawia z Tobą po polsku raz w tygodniu. Napisz, kim jesteś, czego szukasz, co proponujesz w zamian i jak się z Tobą skontaktować.** EGZAMIN: PISANIE

@ **Online:** Jednostka 13: Polska w kalendarzu (e-learning ŚCKM, centrum.klaster.org.pl)

ROZDZIAŁ 14

14 Uczę się i pomagam dziecku

Nauka polskiego, szkoła dziecka, rozmowa z wychowawczynią; jak? i jaki?, rady, przyimki z biernikiem

Gramatyka w pigułce

Jak? czy jaki? Przysłówek i przymiotnik

Na pytanie **jaki?** odpowiada przymiotnik: opisuje osobę albo rzecz (*trudne zebranie*). Na pytanie **jak?** odpowiada przysłówek: opisuje czynność (*mówi szybko*).

Przysłówek ma zwykle końcówkę *-o* albo *-e*: *szybki → szybko, dokładny → dokładnie*. Zapamiętaj: *dobry → dobrze, zły → źle*. Przysłówek się nie odmienia.

Radę dajemy trybem rozkazującym albo z *powinieneś / powinnaś*. Czas często wyraża przyimek z biernikiem: *w piątek, na dwa miesiące, za godzinę, przez weekend*.

przymiotnik: jaki?	przysłówek: jak?	przykład
szybki	szybko	Córka szybko czyta po polsku.
dobry	dobrze	Mówisz już dobrze.
zły	źle	Źle zrozumiałem polecenie.
dokładny	dokładnie	Czytaj dokładnie każdą wiadomość.
głośny	głośno	Powtarzam trudne zdania głośno.

Uwaga Pytamy *Jak się uczysz?*, a nie *Jaki się uczysz?*. Odpowiedź: *regularnie, krótko, ale codziennie*.

Słowa

- **kurs językowy**
- **zapisać się na kurs**
- **lektor / lektorka**
- **zajęcia**
- **praca domowa**
- **zeszyt**
- **słownik**
- **słówka**
- **uczyć się na pamięć**
- **powtarzać**
- **zapamiętać**
- **zapomnieć**
- **wymowa**
- **akcent**
- **mówić płynnie**
- **mówić z błędami**
- **napisy**
- **aplikacja do nauki**
- **fiszki**
- **szkoła podstawowa**
- **wychowawczyni**
- **zebranie z rodzicami**
- **dziennik elektroniczny**
- **ocena**

» **Czy może pani mówić trochę wolniej?** prośba do nauczycielki albo urzędniczki

» **Jak córka radzi sobie na lekcjach?** pytanie do wychowawczyni

» **Czy możemy umówić się na rozmowę?** prośba o spotkanie w szkole

Tekst

Andrij: uczymy się razem z córką

Pracuję w magazynie w Gliwicach i uczę się polskiego od roku. Nie mam dużo czasu, więc uczę się krótko, ale codziennie. Rano w autobusie powtarzam słówka z fiszek w aplikacji. Wieczorem oglądam polski serial z napisami.

Córka chodzi do szkoły podstawowej i mówi po polsku płynnie, bez akcentu. Pomagamy sobie nawzajem: ja sprawdzam jej zadania z matematyki, a ona od razu mnie poprawia, kiedy źle wymawiam jakieś słowo. Trudno mi wymówić słowa takie jak „szczęście", a ona się śmieje.

W zeszłym miesiącu byłem na zebraniu dla rodziców. Wychowawczyni mówiła bardzo szybko i rozumiałem tylko połowę. Po zebraniu poprosiłem ją, żeby mówiła wolniej. Była bardzo miła i wszystko mi wytłumaczyła. Teraz sam czytam wiadomości w dzienniku elektronicznym, ze słownikiem.

Moja rada? Ucz się regularnie, nie bój się błędów i rozmawiaj po polsku, kiedy tylko możesz.

Ćwiczenia

14.1 **Przeczytaj tekst. Zakreśl poprawną odpowiedź a, b albo c.** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

1 Andrij powtarza słówka **wieczorem w domu.** / **rano w autobusie.** / **w pracy na przerwie.**

2 Wymowę Andrija poprawia **lektorka.** / **kolega z magazynu.** / **córka.**

3 Na zebraniu dla rodziców Andrij **rozumiał tylko połowę.** / **rozumiał wszystko.** / **nic nie mówił.**

4 Po zebraniu Andrij **wyszedł bez słowa.** / **poprosił wychowawczynię, żeby mówiła wolniej.** / **napisał skargę.**

5 Teraz Andrij czyta dziennik elektroniczny **sam, ze słownikiem.** / **tylko z córką.** / **rzadko.**

14.2 **Jak? czy jaki? Wpisz słowo z nawiasu jako przysłówek albo przymiotnik w poprawnej formie.**

PRZYKŁAD Wychowawczyni mówi (szybki) **szybko**.

1 Moja córka mówi **(płynny)** _____ po polsku.

2 To było **(trudny)** _____ zebranie.

3 W bibliotece trzeba mówić **(cichy)** _____.

4 Andrij ma **(dobry)** _____ aplikację do nauki.

5 Przeczytałem umowę bardzo **(dokładny)** _____.

6 Wczoraj **(zły)** _____ zrozumiałam polecenie.

14.3 **Dopasuj problem 1-5 do rady A-F. Jedna rada jest niepotrzebna.**

1. Szybko zapominam nowe słowa. ☐
2. Nie rozumiem, kiedy ktoś mówi szybko. ☐
3. Mam słabą wymowę. ☐
4. Boję się mówić po polsku. ☐
5. Robię dużo błędów w e-mailach. ☐

a) Powtarzaj je co kilka dni z fiszkami.
b) Słuchaj codziennie polskiego radia albo podcastów.
c) Nagraj się i porównaj z nagraniem lektora.
d) Rozmawiaj najpierw z kimś, kogo dobrze znasz.
e) Poproś lektorkę, żeby poprawiła twoje teksty.
f) Kup nowy telefon.

14.4 **Zamień radę na tryb rozkazujący (forma „ty”).**

PRZYKŁAD Powinieneś czytać więcej. → **Czytaj więcej.**

1 Powinnaś powtarzać słówka codziennie.

2 Powinieneś zapisać się na kurs.

3 Powinnaś słuchać polskiego radia.

4 Powinieneś pisać e-maile po polsku.

14.5 **Zakreśl poprawny przyimek.**

1 Egzamin jest _____ piątek. (w) (na) (za)

2 Zapisałam się na kurs _____ dwa miesiące. (na) (w) (po)

3 Wrócę _____ godzinę, proszę poczekać. (za) (przed) (po)

4 Jutro idę _____ zebranie z rodzicami. (na) (w) (za)

5 Uczyłem się _____ cały weekend. (przez) (za) (po)

14.6 **Nie możesz przyjść na zebranie z rodzicami. Napisz e-mail do wychowawczyni dziecka (30-50 słów). Przeproś i napisz, dlaczego nie przyjdziesz, zapytaj o oceny dziecka i zaproponuj inny termin rozmowy. Zachowaj formę oficjalną.** EGZAMIN: PISANIE

@ **Online:** Jednostka 8: Szkoła dziecka: zebranie i usprawiedliwienie (e-learning ŚCKM, centrum.klaster.org.pl)

ROZDZIAŁ 15

15 Egzamin B1 krok po kroku

Egzamin końcowy kursu i egzamin państwowy, polecenia egzaminacyjne; liczba mnoga, aspekt

Gramatyka w pigułce

Liczba mnoga: osoby i rzeczy

W liczbie mnogiej polski ma dwie grupy. **Męskoosobowa** to mężczyźni albo grupa, w której jest choć jeden mężczyzna: *ci pracownicy, ci lekarze, oni*. **Niemęskoosobowa** to kobiety, rzeczy i zwierzęta: *te pracownice, te domy, te psy, one*.

W grupie męskoosobowej końcówka często zmienia ostatnią spółgłoskę: *k → c* (pracownik → pracownicy), *g → dz*, *ch → si*, *t → ci*, *d → dzi*. Kilka słów ma końcówkę *-owie*: *syn → synowie, mąż → mężowie*.

Niektóre rzeczowniki mają **tylko liczbę mnogą**: *drzwi, spodnie, okulary, nożyczki, urodziny, imieniny, wakacje, ferie, plecy*. Mówimy *te drzwi są otwarte*, nawet jeśli to jedne drzwi.

liczba pojedyncza	męskoosobowa	niemęskoosobowa
ten pracownik / ta pracownica	ci pracownicy	te pracownice
ten kierowca	ci kierowcy	
ten lekarz / ta lekarka	ci lekarze	te lekarki
ten Ślązak / ta Ślązaczka	ci Ślązacy	te Ślązaczki
ten syn / ta córka	ci synowie	te córki
ten dom, to okno, ten kot		te domy, te okna, te koty

Uwaga Aspekt w skrócie: *uczyłam się* (niedokonany) mówi o procesie albo o tym, co robiłam często. *Nauczyłam się* (dokonany) mówi o wyniku: umiem.

Słowa

egzamin końcowy	**poprawność gramatyczna**	**wynik**
egzamin państwowy	**wypowiedź pisemna**	**zaświadczenie**
zdawać egzamin	**polecenie**	**powtarzać materiał**
zdać egzamin	**zaznaczyć**	**popełnić błąd**
zapisać się na egzamin	**zakreślić**	**poprawić błąd**
część pisemna	**uzupełnić lukę**	**trema**
część ustna	**dopasować**	**mocna strona**
słuchanie	**przekształcić zdanie**	**słaba strona**
czytanie ze zrozumieniem	**uzasadnić odpowiedź**	

» **Czy mogę prosić o powtórzenie polecenia?** prośba w czasie egzaminu

» **Ile mam czasu na tę część?** pytanie o czas

» **Proszę o informację, kiedy będą wyniki.** pytanie po egzaminie

Tekst

Jak wygląda nasz egzamin końcowy

OLENA Pani Ewo, mam pytanie o egzamin końcowy. Czy to będzie egzamin na papierze?

LEKTORKA Nie, egzamin końcowy rozwiązuje się online, najlepiej na telefonie. Dostanie pani link mailem.

OLENA A ile części ma egzamin?

LEKTORKA Pięć: słuchanie, gramatyka i słownictwo, czytanie, pisanie i krótkie mówienie. W części ustnej nagrywa pani dwie krótkie wypowiedzi.

OLENA Najbardziej boję się pisania. Zawsze popełniam błędy w końcówkach.

LEKTORKA Błędy robi każdy, to normalne. W pisaniu najważniejsze jest, żeby wykonać polecenie: jeśli trzeba podać trzy informacje, piszemy wszystkie trzy.

OLENA A co z egzaminem państwowym? Mój mąż chce go zdawać w przyszłym roku.

LEKTORKA To osobny egzamin, trudniejszy i dłuższy. Nasz kurs dobrze do niego przygotowuje, ale terminy i opłaty trzeba sprawdzić na stronie organizatora.

OLENA Dobrze. W takim razie w tym tygodniu powtarzam słowa i piszę jeden e-mail dziennie.

LEKTORKA Świetny plan. Proszę mi te e-maile przysyłać, poprawię je.

Ćwiczenia

15.1 **Przeczytaj dialog. Zaznacz: P (prawda) albo F (fałsz).** EGZAMIN: ROZUMIENIE TEKSTU

1 Egzamin końcowy jest na papierze. ..... P F

2 W części ustnej Olena nagra dwie wypowiedzi. ..... P F

3 Olena najbardziej boi się słuchania. ..... P F

4 Według lektorki w pisaniu trzeba wykonać wszystkie elementy polecenia. ..... P F

5 Egzamin państwowy i egzamin końcowy kursu to ten sam egzamin. ..... P F

15.2 **Wpisz słowo z nawiasu w liczbie mnogiej.** EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

PRZYKŁAD W hali pracują nowi (pracownik) **pracownicy**.

1 **(Kierowca)** _____ czekają na nową trasę.

2 W przychodni przyjmują dziś dwaj **(lekarz)** _____.

3 Nasi **(kierownik)** _____ mieszkają w Zabrzu.

4 Moi **(syn)** _____ chodzą już do szkoły.

5 Te nowe **(blok)** _____ stoją przy parku.

6 W naszej grupie są **(Niemiec)** _____ i Hiszpanie.

15.3 **Które słowo ma tylko liczbę mnogą? Zakreśl a, b albo c.**

1 okna / drzwi / ściany

2 spodnie / koszule / buty

3 prezenty / dni / urodziny

4 okulary / oczy / zegarki

5 miesiące / wakacje / weekendy

15.4 **Aspekt. Zakreśl poprawną formę.** EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

1 Przez cały wieczór _____ słówka do egzaminu. powtarzałam / powtórzyłam

2 W końcu _____ się tego trudnego słowa i już je pamiętam. uczyłem / nauczyłem

3 Wczoraj _____ e-mail do lektorki i od razu go wysłałam. napisałam / pisałam

4 Kiedy _____ test, w sali było bardzo cicho. rozwiązywaliśmy / rozwiążemy

5 Do piątku _____ się na egzamin, obiecuję. zapisuję / zapiszę

15.5 **Dopasuj polecenie egzaminacyjne 1-5 do tego, co robisz A-F. Jedna odpowiedź jest niepotrzebna.**

1 Uzupełnij lukę. ☐

2 Zakreśl poprawną odpowiedź. ☐

3 Przekształć zdanie. ☐

4 Uzasadnij swoją opinię. ☐

5 Dopasuj tytuły do akapitów. ☐

a wpisujesz brakujące słowo

b piszesz zdanie inaczej, ale z tą samą treścią

c łączysz elementy w pary

d mówisz albo piszesz, dlaczego tak myślisz

e rysujesz kółko wokół dobrej odpowiedzi

f czytasz tekst na głos

15.6 **Napisz e-mail do lektorki kursu (30-50 słów). Napisz, że chcesz zdawać egzamin końcowy, zapytaj o termin, napisz, która część egzaminu jest dla Ciebie najtrudniejsza, i poproś o dodatkowe ćwiczenia. Zachowaj formę oficjalną.** EGZAMIN: PISANIE

@ **Online:** Jednostka 14: Powtórka i przygotowanie do egzaminu B1 (e-learning ŚCKM, centrum.klaster.org.pl)

POWTÓRKA

P4 Powtórka 4 i test próbny

Rozdziały 13-15 i całość

P4.1 Wpisz słowo z nawiasu w odpowiedniej formie. EGZAMIN: POPRAWNOŚĆ

PRZYKŁAD Czekam na list z urzędu od (sześć) **sześciu** dni.

1 Szukamy mieszkania w Gliwicach od **(cztery)** _____ tygodni.

2 Na egzamin przyszłam z **(trzy)** _____ koleżankami z kursu.

3 Wszyscy **(sąsiad)** _____ z mojego bloku przyszli na festyn.

4 Lektorka tłumaczy gramatykę bardzo **(jasny)** _____.

5 Gdybyśmy **(mieć)** _____ więcej czasu, chodzilibyśmy na kurs dwa razy w tygodniu.

6 Przed egzaminem ustnym nie zabrakło mi **(odwaga)** _____.

P4.2 Zakreśl poprawną formę.

1 Przyjechaliśmy do Rudy Śląskiej pięć lat _____. **temu** / **za** / **przez**

2 _____ dwa lata pracowałem w Bytomiu, potem przeprowadziłem się do Zabrza.
Przez / **Od** / **Za**

3 Wyniki egzaminu dostaniemy _____ tydzień. **za** / **temu** / **od**

4 Codziennie rano _____ słówka w tramwaju. **powtarzam** / **powtórzę**

5 Jutro _____ formularz i od razu wyślę go do urzędu.
wypełnię / **wypełniłem** / **wypełniałem**

6 Drzwi do naszej klatki _____ zepsute od tygodnia. **są** / **jest** / **było**

P4.3 Cały kurs. Dopasuj sytuację 1-5 do zdania A-F. Jedno zdanie jest niepotrzebne.

1 Pytasz o szczegóły oferty pracy. ..... ☐

2 Nie wiesz jeszcze, czy przyjdziesz na zebranie. ..... ☐

3 Zgłaszasz usterkę w mieszkaniu. ..... ☐

4 Dzwonisz pod numer alarmowy. ..... ☐

5 Prosisz lektorkę o radę. ..... ☐

a Co mi pani radzi, żebym lepiej rozumiał nagrania?

b Na przystanku przewrócił się starszy pan i stracił przytomność.

c Chyba przyjdę, ale dam znać jutro.

d Czy mógłbym dowiedzieć się czegoś więcej o godzinach pracy?

e W łazience od rana cieknie rura pod umywalką.

f Bardzo się cieszę, że dostałeś awans.

P4.4 **Przeczytaj wiadomość. Zaznacz: P (prawda) albo F (fałsz).**

Wiadomość od lektorki

Drodzy kursanci, link do egzaminu końcowego wyślę mailem w poniedziałek. Link będzie ważny przez dwa tygodnie, więc wybierzcie spokojny dzień. Egzamin rozwiązujecie online, najlepiej na telefonie. Ma pięć części. W części ustnej nagrywacie dwie krótkie wypowiedzi, dlatego sprawdźcie wcześniej mikrofon. Na cały egzamin potrzebujecie około godziny. Jeśli link nie przyjdzie, proszę o wiadomość. Ewa

1 Kursanci dostaną link do egzaminu we wtorek. ..... (P) (F)

2 Egzamin rozwiązuje się przez internet. ..... (P) (F)

3 Przed egzaminem warto sprawdzić, czy mikrofon działa. ..... (P) (F)

4 Egzamin trzeba napisać w poniedziałek. ..... (P) (F)

5 Jeśli link nie przyjdzie, trzeba napisać do lektorki. ..... (P) (F)

Sprawdź się: czy już to umiesz?

- ☐ Umiem opowiedzieć, od kiedy mieszkam na Śląsku i co się zmieniło.
- ☐ Umiem użyć od, przez, temu i za oraz liczebników w różnych przypadkach.
- ☐ Umiem powiedzieć, jak się uczę, i dać komuś radę.
- ☐ Umiem wybrać aspekt czasownika i użyć liczby mnogiej osób i rzeczy.
- ☐ Umiem rozwiązać zadania w formacie egzaminu końcowego.

Klucz odpowiedzi *ключ відповідей*

Rozdział 1

1.1 1 P · 2 P · 3 F · 4 P · 5 F

1.2 1 będzie padać · 2 szukałbym · 3 Jeśli · 4 mieli · 5 wezmę

1.3 1 Jeśli szef się zgodzi, wezmę urlop w maju. · 2 Jeśli będzie dużo zamówień, zostaniemy po godzinach. · 3 Jeśli zdasz egzamin, dostaniesz awans. · 4 Jeśli spóźnię się na autobus, zadzwonię do kierownika.

1.4 1 etatu · 2 okres próbny · 3 premię · 4 urlopu · 5 zmianę · 6 szkolenie

1.5 *odpowiedzi własne · власні відповіді*

Rozdział 2

2.1 1 dwunastu pracowników. · 2 nocna zmiana. · 3 dwa pokoje. · 4 po trzech tygodniach. · 5 kupili zmywarkę.

2.2 1 dni · 2 pracowników · 3 pralki · 4 złotych · 5 kierowców · 6 mieszkania

2.3 1 pracuje · 2 są · 3 miało · 4 zepsuły · 5 jest

2.4 1a · 2b · 3c · 4d · 5e

2.5 1 zmywarki · 2 lodówce · 3 żelazkiem · 4 odkurzaczem · 5 kuchence

2.6 *odpowiedzi własne · власні відповіді*

Rozdział 3

3.1 1 F · 2 P · 3 F · 4 P · 5 P

3.2 1 Gruzji · 2 Indii · 3 Niemiec · 4 Filipin · 5 Ukrainy · 6 Kolumbii

3.3 1 gliwiczanie · 2 Rosjan · 3 Amerykaninem · 4 zabrzaninem · 5 Amerykanie

3.4 1b · 2c · 3d · 4e · 5a

3.5 *odpowiedzi własne · власні відповіді*

Rozdział 4

4.1 1 P · 2 F · 3 P · 4 F · 5 F

4.2 1 lepiej · 2 wyższy · 3 największy · 4 krócej · 5 najtańsza · 6 gorzej

4.3 1a · 2b · 3c · 4d · 5e

4.4 1 Dziękuję, miło mi. · 2 Dobrze, że już jesteś! Jak się czujesz? · 3 Na zdrowie! · 4 Trzymam kciuki! · 5 Trochę lepiej, ale nadal mam kaszel.

4.5 1 Andrij jest wyższy niż Siergiej. · 2 Marynarka jest droższa niż sweter. · 3 Dziś Olena czuje się lepiej niż wczoraj. · 4 Pokój Iryny jest większy niż pokój Natalii.

4.6 *odpowiedzi własne · власні відповіді*

Powtórka 1

P1.1 1 zabrzan · 2 Turcji · 3 rodzin · 4 odkurzacze · 5 mniejsze · 6 miała

P1.2 1 dostanie · 2 poszłaby · 3 było · 4 starsza · 5 gorzej · 6 bytomianie

P1.3 1b · 2e · 3a · 4d · 5c

P1.4 1 F · 2 F · 3 P · 4 F · 5 P

Rozdział 5

5.1 1 się zameldować. · 2 dokumentu tożsamości i umowy najmu. · 3 drukowanymi literami. · 4 dzisiaj. · 5 na parterze.

5.2 1 należy · 2 mam · 3 wolno · 4 muszę · 5 trzeba

5.3 1 imienia · 2 imiona · 3 zwierząt · 4 zwierzęciem · 5 imię

5.4 1 Mam przyjść jutro o siódmej. · 2 Mam pić dużo wody. · 3 Mam podpisać wniosek. · 4 Mamy napisać e-mail.

5.5 1a · 2b · 3c · 4d · 5e

5.6 *odpowiedzi własne · власні відповіді*

Rozdział 6

6.1 1 Brakuje im pieniędzy przed końcem miesiąca. · 2 prawie połowa wypłaty. · 3 żeby kupować więcej w promocji. · 4 odkładać część wypłaty. · 5 sprawdzić oprocentowanie i prowizję.

6.2 1 pieniędzy · 2 miesiąca · 3 miesięcy · 4 tymi pieniędzmi · 5 miesiącu · 6 pieniądzach

6.3 1a · 2e · 3b · 4c · 5d

6.4 1 Jestem pewien, że pensja przyjdzie w piątek. · 2 Nie wiem, czy mam jeszcze pieniądze na koncie. · 3 Myślę, że rata będzie niższa. · 4 Nie jestem pewna, czy ta promocja jest prawdziwa.

6.5 *odpowiedzi własne · власні відповіді*

Rozdział 7

7.1 1 F · 2 P · 3 F · 4 P · 5 F

7.2 1 mojego znajomego · 2 pani Kowalskiej · 3 panem Nowickim · 4 panu Jerzemu · 5 choremu · 6 moich bliskich

7.3 1b · 2e · 3c · 4a · 5d

7.4 1 że · 2 pana · 3 obiecał · 4 spokojna · 5 za

7.5 *odpowiedzi własne · власні відповіді*

Rozdział 8

8.1 1 F · 2 P · 3 F · 4 P · 5 F

8.2 1 sobie · 2 sobą · 3 się · 4 siebie · 5 sobie

8.3 1 Zamów do piątku! · 2 Przeczytaj opis produktu! · 3 Nie kupuj w pośpiechu! · 4 Zachowaj paragon!

8.4 1a · 2b · 3c · 4d · 5e

8.5 1 idealnym · 2 zwrot · 3 rabatowym · 4 przeceniona · 5 fakturę

8.6 *odpowiedzi własne · власні відповіді*

Powtórka 2

P2.1 1 panu Wiśniewskiemu · 2 moją znajomą · 3 miesięcy · 4 pieniędzy · 5 imion · 6 sobie

P2.2 1 wolno · 2 czy · 3 że · 4 płać · 5 sobą · 6 znajomym

P2.3 1a · 2c · 3e · 4d · 5b

P2.4 1 Mam wyłączyć prąd w kuchni. · 2 Nie zostawiaj kluczy pod wycieraczką! · 3 Nie jestem pewna, czy sklep przyjmie zwrot bez paragonu. · 4 Jestem pewien, że pan Nowicki naprawi pralkę do soboty.

Rozdział 9

9.1 1 P · 2 F · 3 P · 4 F · 5 P

9.2 1 Andrij powiedział, że boli go głowa. · 2 Policjant zapytał, czy ktoś widział wypadek. · 3 Lekarka poprosiła Irynę, żeby zadzwoniła jutro. · 4 Siergiej powiedział, że zostawił w autobusie swój plecak.

9.3 1 swojego · 2 jego · 3 swojej · 4 jego · 5 swój

9.4 1a · 2e · 3c · 4b · 5d

9.5 1 przytomność · 2 pomocy · 3 poślizgnęła się · 4 świadka · 5 karetki

9.6 *odpowiedzi własne · власні відповіді*

Rozdział 10

10.1 1 zieleni na osiedlu. · 2 w szkole podstawowej. · 3 placów zabaw i ławek. · 4 za blokami powstał parking. · 5 oświetlenie ulicy.

10.2 1 Przy szkole nie ma przejścia dla pieszych. · 2 W parku nie ma ławek. · 3 Na naszej ulicy nie ma oświetlenia. · 4 W dzielnicy nie ma miejsc parkingowych.

10.3 1 nauczycieli · 2 nowych bloków · 3 czasu · 4 mieszkańców · 5 pieniędzy · 6 wolnych krzeseł

10.4 1 wszystkim mieszkańcom · 2 mojemu mężowi · 3 psu · 4 nowym drzewom · 5 panu Markowi · 6 staremu drzewu

10.5 1a · 2b · 3c · 4d · 5e

10.6 *odpowiedzi własne · власні відповіді*

Rozdział 11

11.1 1 od jutra autobusy nie będą jeździć. · 2 nie ma w nim źródła. · 3 jeżdżą normalnie, jedna linia ma objazd. · 4 swojemu bratu. · 5 będzie sprawdzać informacje przed udostępnieniem.

11.2 1 Nie, nic się nie stało. · 2 Nie, nie czytam żadnej gazety. · 3 Nie, z nikim o tym nie rozmawiałem. · 4 Nie, nikt tego nie sprawdził.

11.3 1 Panie Marku · 2 Anno · 3 Panie · 4 Tomaszu · 5 pani Natalio

11.4 1a · 2b · 3c · 4d · 5e

11.5 *odpowiedzi własne · власні відповіді*

Rozdział 12

12.1 1 z rodziną. · 2 około dwóch godzin. · 3 opowiadał o pracy górników i ich zwyczajach. · 4 wziąć ciepłą kurtkę. · 5 święto górników.

12.2 1 nowej wystawie · 2 dawnych górnikach · 3 koncercie · 4 polskich festiwalach · 5 swoich dzieciach · 6 tym muzeum

12.3 1 Czyja · 2 Którego · 3 Jaki · 4 którym · 5 Czyje

12.4 1a · 2b · 3c · 4d · 5e

12.5 *odpowiedzi własne · власні відповіді*

Powtórka 3

P3.1 1 lekarzy · 2 sąsiadce · 3 żadnej · 4 nowym placu zabaw · 5 Pani Bożeno · 6 temu starszemu panu

P3.2 1 czy · 2 żeby · 3 swój · 4 jego · 5 nikt · 6 Czyj

P3.3 1d · 2a · 3e · 4b · 5c

P3.4 1 P · 2 F · 3 F · 4 P · 5 P

Rozdział 13

13.1 1 P · 2 F · 3 P · 4 F · 5 F

13.2 1 od · 2 Przez · 3 temu · 4 za · 5 od ... do

13.3 1 trzech · 2 dwoma · 3 pięcioma · 4 czterech · 5 dziesięciu · 6 dwudziestoma

13.4 1 Zacząłem pracę trzy dni temu. · 2 Kurs zaczął się dwa miesiące temu. · 3 Zadzwoniłam do urzędu dwie godziny temu. · 4 Sąsiedzi wprowadzili się dwa dni temu.

13.5 1a · 2b · 3c · 4d · 5e

13.6 *odpowiedzi własne · власні відповіді*

Rozdział 14

14.1 1 rano w autobusie. · 2 córka. · 3 rozumiał tylko połowę. · 4 poprosił wychowawczynię, żeby mówiła wolniej. · 5 sam, ze słownikiem.

14.2 1 płynnie · 2 trudne · 3 cicho · 4 dobrą · 5 dokładnie · 6 źle

14.3 1a · 2b · 3c · 4d · 5e

14.4 1 Powtarzaj słówka codziennie. · 2 Zapisz się na kurs. · 3 Słuchaj polskiego radia. · 4 Pisz e-maile po polsku.

14.5 1 w · 2 na · 3 za · 4 na · 5 przez

14.6 *odpowiedzi własne · власні відповіді*

Rozdział 15

15.1 1 F · 2 P · 3 F · 4 P · 5 F

15.2 1 Kierowcy · 2 lekarze · 3 kierownicy · 4 synowie · 5 bloki · 6 Niemcy

15.3 1 drzwi · 2 spodnie · 3 urodziny · 4 okulary · 5 wakacje

15.4 1 powtarzałam · 2 nauczyłem · 3 napisałam · 4 rozwiązywaliśmy · 5 zapiszę

15.5 1a · 2e · 3b · 4d · 5c

15.6 *odpowiedzi własne · власні відповіді*

Powtórka 4

P4.1 1 czterech · 2 trzema · 3 sąsiedzi · 4 jasno · 5 mieli · 6 odwagi

P4.2 1 temu · 2 Przez · 3 za · 4 powtarzam · 5 wypełnię · 6 są

P4.3 1d · 2c · 3e · 4b · 5a

P4.4 1 F · 2 P · 3 P · 4 F · 5 P

Słowniczek polsko-ukraiński *польсько-український словничок*

Liczba po tłumaczeniu to numer rozdziału, w którym słowo pojawia się pierwszy raz.

Число після перекладу означає розділ, де слово з'являється вперше.

A

akcent	наголос; акцент	14
aplikacja do nauki	застосунок для навчання	14
argument	аргумент	3
artykuł	стаття	11
awans	підвищення на посаді	1
awaria	поломка, аварія	7

B

badania lekarskie	медичний огляд	3
Barbórka	Барбурка (День шахтаря, 4 грудня)	12
bezpłatna porada	безкоштовна консультація	3
bilet ulgowy	пільговий квиток	12
ból gardła	біль у горлі	4
brakować	бракувати, не вистачати	10
broda	борода	4
bronić swoich praw	захищати свої права	3
brutto	брутто (до сплати податків)	2
budżet domowy	сімейний бюджет	6
być rozczarowanym	бути розчарованим	2
być zadowolonym z czegoś	бути задоволеним чимось	2

C

cudzoziemiec	іноземець	13
czas pracy	робочий час	3
części zamienne	запчастини	7
część pisemna	письмова частина	15
część ustna	усна частина	15
czuć się jak w domu	почуватися як удома	13
czuć się lepiej	почуватися краще	4
czynsz	квартплата, орендна плата	2
czytanie ze zrozumieniem	читання з розумінням	15

D

dochody	доходи	6
dodatek	надбавка, доплата	1
dokument tożsamości	документ, що посвідчує особу	5
dopasować	підібрати, зіставити	15
drukowane litery	друковані літери	5
dyskryminacja	дискримінація	3
dyspozytor	диспетчер	9
działać bez zarzutu	працювати бездоганно	8
dzielnica	район	10
dziennikarka	журналістка	11
dziennikarz	журналіст	11
dziennik elektroniczny	електронний журнал	14
dzień wolny od pracy	вихідний день	12

E

egzamin końcowy	підсумковий іспит	15
egzamin państwowy	державний іспит	15
elegancki	елегантний	4
elektryk	електрик	7

F

fachowiec	фахівець, майстер	7
faktura	рахунок-фактура	8
fałszywa informacja	фейк, неправдива інформація	11
festiwal	фестиваль	12
fiszki	картки для запам'ятовування слів	14
formularz	бланк, форма	5

G

gaz	газ	2
gazeta lokalna	місцева газета	11
godziny otwarcia	години роботи	5
gorączka	температура, гарячка	4
gotówka	готівка	6
grafik	графік роботи	1
grupa osiedlowa	група мешканців мікрорайону	11
gwarancja	гарантія	7

H

hydraulik	сантехнік	7

I

inny niż	інший, ніж	13

K

karetka	швидка допомога	9
karta płatnicza	платіжна картка	6
kaszel	кашель	4
kierownik zmiany	керівник зміни	1
kod rabatowy	промокод	8
kolejka	черга	5
komentarz	коментар	11
komplement	комплімент	4
komunikat	повідомлення, оголошення	11
koncert	концерт	12
kontakt z rodziną	зв'язок із родиною	13
konto oszczędnościowe	ощадний рахунок	6
koszty życia	вартість життя	2
krawiec	кравець	7
kredyt	кредит	6
krwawić	кровоточити	9
kserokopia	ксерокопія	5
kuchenka	плита	2
kupujący	покупець	8
kurs językowy	мовний курс	14

L

lekarz rodzinny	сімейний лікар	4
lektor / lektorka	викладач / викладачка мови	14
lodówka	холодильник	2

Ł

Ładnie wyglądasz!	Гарно виглядаєш!	4
ławka	лавка	10

M

marynarka	піджак	4
masz rację	ти маєш рацію	3
mechanik	механік	7
media społecznościowe	соціальні мережі	11
mieć prawo do	мати право на	3
miejsca parkingowe	паркувальні місця	10
mieszkańcy	мешканці	10
mocna strona	сильна сторона	15
moim zdaniem	на мою думку	3
mówić płynnie	говорити вільно	14
mówić z błędami	говорити з помилками	14
muzeum	музей	12

N

nadgodziny	понаднормові години	1
nagłówek	заголовок	11
napisy	субтитри	14
naprawa	ремонт	7
naprawić	полагодити, відремонтувати	7
narzekać na coś	скаржитися на щось	2
na początku	спочатку	13
na szczęście	на щастя	9
negocjować cenę	торгуватися	8
netto	нетто (на руки)	2
nierówne traktowanie	нерівне ставлення	3
niski	низький	4
nocna zmiana	нічна зміна	1
nosić okulary	носити окуляри	4
numerek	номерок, талон	5
numer alarmowy 112	номер екстреної допомоги 112	9

O

obchodzić święto	святкувати свято	12
obiecać	пообіцяти	7
objazd	об'їзд	11
oblodzony chodnik	обледенілий тротуар	9
obowiązki	обов'язки	3
ocena	оцінка	14
odbiór osobisty	самовивіз	8
odebrać dokument	отримати документ	5
odkładać pieniądze	відкладати гроші	6
odkurzacz	пилосос	2
odpady bio	біовідходи	10
odzież robocza	робочий одяг	3
oferta pracy	пропозиція роботи, вакансія	1
ojczyzna	батьківщина	13
okazja	вигідна покупка	8
okienko	віконце (у залі обслуговування)	5
okres próbny	випробувальний термін	1
opis produktu	опис товару	8
opłaty za media	комунальні платежі	6
oprocentowanie	відсоткова ставка	6
opuścić cenę	знизити ціну	8
oryginał	оригінал	5
osiedle	житловий масив, мікрорайон	10
oszczędności	заощадження	6

oszczędzać	заощаджувати	6
oświetlenie	освітлення	10

P

Państwowa Inspekcja Pracy	Державна інспекція праці	3
paragon	чек	8
pełny etat	повна ставка	1
pensja	зарплата	2
petycja	петиція	10
pierwsze tygodnie	перші тижні	13
plac zabaw	дитячий майданчик	10
plotka	плітка, чутка	11
płacić BLIK-iem	платити через BLIK	8
pochodzenie	походження	3
poczęstunek	частування	12
podobieństwo	подібність	13
podpisać	підписати	5
podwyżka	підвищення зарплати	1
pojemnik na szkło	контейнер для скла	10
polecenie	завдання, інструкція	15
polecić komuś	порадити комусь	12
policja	поліція	9
popełnić błąd	зробити помилку	15
poprawić błąd	виправити помилку	15
poprawność gramatyczna	граматична правильність	15
porównać ceny	порівняти ціни	6
porównywać	порівнювати	13
portal informacyjny	новинний портал	11
poszkodowany	потерпілий	9
poślizgnąć się	посковзнутися	9
potrącić pieszego	збити пішохода	9
powtarzać	повторювати	14
powtarzać materiał	повторювати матеріал	15
pożyczka	позика	6
pół etatu	півставки	1
praca domowa	домашнє завдання	14
praca zmianowa	позмінна робота	1
pralka	пральна машина	2
prawa pracownika	права працівника	3
prąd	електрика	2
premia	премія	1
promocja	акція, знижка	6
prowizja	комісія	6
przecena	уцінка	8
przedłużyć	продовжити	5
przejście dla pieszych	пішохідний перехід	9
przekształcić zdanie	перетворити речення	15
przelew	банківський переказ	6
przepis	рецепт	12
przeprowadzić się	переїхати	13
przerwa w pracy	перерва на роботі	3
przewodnik	екскурсовод; путівник	12
przewoźnik	перевізник	11
przewrócić się	упасти	9
przybyć	додатися, побільшати	10
przyjąć ofertę	прийняти пропозицію	1
przyjechać	приїхати	13
przyzwyczaić się do czegoś	звикнути до чогось	13

R

rabat	знижка	8
rachunek	рахунок	7
rachunki	рахунки	2
rada dzielnicy	рада району	10
ranny	поранений	9
rata	щомісячний платіж (за кредитом)	6
ratownik medyczny	парамедик	9
recenzja	рецензія, відгук	12
recepta	рецепт	4
redakcja	редакція	11
reklama	реклама	8
reklamacja	скарга на товар	7
reportaż	репортаж	11
rezerwacja	бронювання	12
rodak	співвітчизник	13
rozmawiać przez internet	спілкуватися через інтернет	13
rozmiar	розмір	8
równe traktowanie	рівне ставлення	3
różnica	різниця	13
rzecznik prasowy	прессекретар	11

S

sadzić drzewa	садити дерева	10
samopoczucie	самопочуття	4
sąsiedzi	сусіди	13
seans	сеанс	12

segregować śmieci сортувати сміття 10
serwis сервісний центр 7
skarga скарга 3
skierowanie направлення 4
składać życzenia вітати, складати побажання 12
skręcić nogę підвернути ногу 9
słaba strona слабка сторона 15
słownik словник 14
słówka слова, лексика 14
słuchanie аудіювання 15
specjalista лікар-спеціаліст 4
spotkanie z mieszkańcami зустріч із мешканцями 10
sprawdzić źródło перевірити джерело 11
sprzeciwiać się виступати проти, заперечувати 10
sprzedawca продавець 8
stanowisko посада 1
stan idealny ідеальний стан 8
stawka godzinowa погодинна ставка 1
stłuczka невелика ДТП 9
stracić przytomność знепритомніти 9
straż pożarna пожежна служба 9
szczupły худорлявий, стрункий 4
szewc швець 7
szkolenie навчання, тренінг 1
szkolenie BHP інструктаж з охорони праці 3
szkoła podstawowa початкова школа (1-8 класи) 14

Ś

świadek свідок 9

T

tablica ogłoszeń дошка оголошень 10
taki sam jak такий самий, як 13
termin термін, дата прийому 5
termin naprawy термін ремонту 7
tęsknić za kimś сумувати за кимось 13
tłusty czwartek Жирний четвер (день пончиків) 12
tradycja традиція 12
transmisja na żywo пряма трансляція 11
trema хвилювання, страх перед виступом 15

U

ubrać się одягнутися 4
uczyć się na pamięć вчити напам'ять 14
udostępnić post поширити допис 11
udzielić pierwszej pomocy надати першу допомогу 9
umowa najmu договір оренди 5
umowa na czas nieokreślony безстроковий договір 1
umowa na piśmie письмовий договір 3
umówić wizytę записатися на прийом 5
uprawnienia допуски, кваліфікаційні посвідчення 1
urlop відпустка 1
urlop wypoczynkowy щорічна оплачувана відпустка 3
urząd miasta міська рада, міська адміністрація 5
urząd pracy центр зайнятості 5
urząd skarbowy податкова служба 5
urzędnik / urzędniczka службовець / службовиця 5
usterka несправність 7
uważam, że я вважаю, що 3
uzasadnić odpowiedź обґрунтувати відповідь 15
uzupełnić lukę заповнити пропуск 15
używany вживаний, б/в 8

W

wadliwy бракований, несправний 7
warsztat samochodowy автомайстерня, СТО 7
warunki pracy умови праці 2
ważny / nieważny дійсний / недійсний 5
wąsy вуса 4
wezwać pomoc викликати допомогу 9
wiadomości новини 11
wiarygodny достовірний, надійний 11
włosy krótkie / długie коротке / довге волосся 4
włosy proste / kręcone пряме / кучеряве волосся 4
wniosek заява 5
wstęp wolny вхід вільний 12
wszystko mi jedno мені все одно 10
wycena кошторис, оцінка вартості 7
wychowawczyni класна керівниця 14
wycinka drzew вирубка дерев 10
wydarzenie kulturalne культурна подія 12
wydatki витрати 6
wygląd зовнішність 4
wyjechać виїхати 13
wymagania вимоги 1
wymiary габарити, розміри 8
wymienić замінити 7

wymowa	вимова	14
wynagrodzenie	заробітна плата, оплата праці	2
wynik	результат	15
wypadek	нещасний випадок, аварія	9
wypełnić	заповнити	5
wypłata	зарплата, виплата	6
wypowiedzenie	повідомлення про звільнення	1
wypowiedź pisemna	письмове висловлювання	15
wysoki	високий	4
wystarczyć	вистачити	6
wystawa	виставка	12
wystawić ogłoszenie	розмістити оголошення	8
wywiad	інтерв'ю	11
w porównaniu z	порівняно з	13

Z

zabawny	смішний, кумедний	12
zabraknąć	забракнути, не вистачити	6
zabytkowa kopalnia	історична шахта	12
zajęcia	заняття	14
zakreślić	обвести	15
zależy mi na	мені важливо	10
zameldować się	зареєструвати місце проживання	5
zapamiętać	запам'ятати	14
zapisać się na egzamin	записатися на іспит	15
zapisać się na kurs	записатися на курс	14
zapomnieć	забути	14
zarobki	заробіток	2
zastanowić się	подумати, обміркувати	1
zaświadczenie	довідка	5
zaznaczyć	позначити	15
zbierać podpisy	збирати підписи	10
zdać egzamin	скласти іспит	15
zdarzenie	подія, інцидент	9
zdawać egzamin	складати іспит	15
zebranie z rodzicami	батьківські збори	14
zepsuć się	зламатися	2
zepsuty	зламаний	7
zeszyt	зошит	14
zgadzam się	я згоден / згодна	3
zgłosić pomysł	запропонувати ідею	10
zgłosić usterkę	повідомити про несправність	7
złamać rękę	зламати руку	9
zmiana dzienna / nocna	денна / нічна зміна	2
zmywarka	посудомийна машина	2
znajomi	знайомі	13
związek zawodowy	профспілка	3
zwiedzanie	огляд визначних місць, екскурсія	12
zwolnienie lekarskie	лікарняний	1
zwrot towaru	повернення товару	8
zwyczaj	звичай	12
z czasem	з часом	13

Ź

źródło informacji	джерело інформації	11

Polski w pigułce B1

Materiał dla uczestników kursu języka polskiego w projekcie „Śląskie Centrum Kariery Migrantów”. Rozdawany bezpłatnie, nie do sprzedaży.

Więcej materiałów i e-learning: **centrum.klaster.org.pl**

FINANSUJE

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

REALIZUJĄ

KLASTER INNOWACJI SPOŁECZNYCH

NEW EUROPE FOUNDATION

Społeczna Grupa Medialna.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026.